

Externe Veiligheidsbeleid

Gemeente Almelo 2014-2018
Verlengd tot en met 2021
Raadbesluit 15 oktober 2019

Gemeente Almelo

11 maart 2014

Definitief rapport

Documenttitel	Externe Veiligheidsbeleid
Verkorte documenttitel	Externe veiligheidsbeleid gemeente Almelo
Status	Definitief rapport
Datum	11 maart 2014
Opdrachtgever	Gemeente Almelo:
	afdeling SE Advies en Ontwerp, H. Blok
Projectgroep Externe	B. Tapper (SE Regelgeving& Handhaving, auteur)
Veiligheidsbeleid	M. Groeneveld (SE Advies en Ontwerp, auteur)
	L. Fischer (Veiligheidsregio Twente)
	E. Jasper (afd. SE Advies en Ontwerp)
	M. Hendriks (afd. SE Advies en Ontwerp)

Samenvatting

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's op de omgeving die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor bij risicovolle inrichtingen als rondom transportassen en buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.

Externe veiligheid heeft met name ook betrekking op het beschermen van kwetsbare groepen in de samenleving, zoals jeugd en ouderen, en andere groepen die minder zelfredzaam zijn zoals zieken en gehandicapten.

De noodzaak van nieuw gemeentelijk beleid komt voort uit de nieuwe inzichten na evaluatie van het huidige beleid en een actueel beleid is één van de voorwaarden die is verbonden aan de provinciale subsidieregeling. Er is per provincie een stimuleringsprogramma opgesteld om het vaststellen en uitvoeren van gemeentelijk extern veiligheidsbeleid te bevorderen. In Overijssel is dat het Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel, het MEVO.

Deelname aan het MEVO levert een subsidie op voor de gemeente waaruit (een deel van) de Externe veiligheidstaken, waaronder het opstellen van dit beleid, kunnen worden gefinancierd.

De gemeente Almelo wil haar burgers een veilige leefomgeving bieden. In die zin draagt zij een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om die verantwoordelijkheid in te vullen is een beleidsplan Externe Veiligheid voorbereid.

Doel van het externe veiligheidsbeleid is inzichtelijk te maken welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente Almelo aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's om dient te worden gegaan. Dit betekent dat onder meer invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het groepsrisico en plaatsgebonden risico te overwegen bij het nemen van besluiten op onder andere het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, wonen, verkeer en economie.

De gemeente Almelo streeft naar een verantwoord evenwicht tussen risico's en de behoefte aan de activiteiten die de risico's veroorzaken. Dit streven is gebaseerd op de overtuiging dat veiligheidsrisico's een onderdeel zijn van het maatschappelijke verkeer. De gemeente kan daarbij niet op alle gevaarlijke activiteiten direct invloed uitoefenen. Deze verantwoordelijkheid ligt ook bij de gebruiker of eigenaar en bij de provinciale- en de rijksoverheid. Dit laat onverlet dat de gemeente wel een verantwoordelijkheid heeft om veiligheidsrisico's te minimaliseren en beheersbaar te maken door zich voor te bereiden op mogelijke calamiteiten en door grenzen te stellen en deze te handhaven.

Algemene uitgangspunten:

1. De gemeente Almelo streeft naar een verantwoord evenwicht tussen het gebruik van gevaarlijke stoffen, met de risico's die hieraan verbonden zijn en de behoefte aan veiligheid.
2. Het bieden van een uniform beschermingsniveau voor bewoners houdt in dat dit geldt voor alle risico's ten gevolge van gevaarlijke (afval)stoffen. Dit betekent dat ook aandacht wordt besteed aan bedrijven c.q. situaties die niet onder het BEVI-regime vallen doch die desondanks een verhoogd risico veroorzaken. Om een

volledig beeld te verkrijgen van de risicobronnen heeft Almelo er voor gekozen zowel de bedrijven die nu onder het BEVI vallen als de zogenaamde drempelwaardenlijst bedrijven te inventariseren.

3. Ten aanzien van de verantwoording van het groepsrisico voor risicobronnen weergegeven op deze drempelwaardenlijst sluit de gemeente Almelo aan bij de verantwoordingssystematiek zoals voorgeschreven in art 12 en 13 van het BEVI.
4. Voor de toepassing van dit EV-beleid onderscheidt de gemeente Almelo vier gebiedstypen: woongebieden, spooromgeving, bedrijventerreinen en landelijk gebied.
5. In woongebieden wordt een zo groot mogelijke veiligheid nagestreeft. In woongebieden worden dan ook geen nieuwe risicobronnen toegelaten. Huidige bronnen blijven wel bestaan voor zover zij vallen binnen de wettelijke normstelling;
6. Voor bestaande stationaire risicobronnen geldt een standstillbeginnel/uitsterfbeleid. Huidige bronnen blijven dus wel bestaan voor zover zij vallen binnen de wettelijke normstelling. Wel zal gestreefd worden naar een zo veilig mogelijke situatie;
7. De spoorzone is een gebied met wonen & werken met een hoge dichtheid in de nabijheid van een belangrijke transportas. In dit gebied wordt daarom extra aandacht besteed aan zelfredzaamheid van de gebruikers en de mogelijkheden voor rampbestrijding onder andere door het treffen van (bron)maatregelen en specifieke aandacht van de brandweer en de overige hulpdiensten.
8. De externe veiligheidsambities voor bedrijventerreinen en landelijk gebied zijn gelijk, al gelden er op basis van bestemmingsplannen uiteraard wel andere voorschriften met betrekking tot de vestigingsmogelijkheden voor bedrijven in deze twee gebieden.
9. Op bedrijventerreinen en in het landelijke gebied accepteert de gemeente een enigszins minder streng veiligheidsregime met betrekking tot de veiligheid naar de omgeving. Almelo wil bedrijvigheid de ruimte bieden, de komst van inrichtingen met een beperkte risicobelasting op de omgeving is daarom onder voorwaarden mogelijk.
10. Waar zich EV-knelpunten voor (kunnen) doen, besteedt de gemeente aandacht aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen. Pas daarna komen effectmaatregelen aan de orde.
11. Bij het beoordelen van risicosituaties worden aanvullend op de beoordeling van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ook de mogelijke effecten en beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van een calamiteit betrokken.
12. Risicocontouren (PR 10-6) beperken zich in nieuwe situaties, in principe, tot de inrichtingsgrens. Ruimtebeslag op andermans grond (inrichtingsgrens overschrijdende PR 10-6) kan alleen onder voorwaarden plaatsvinden (voldoende bronmaatregelen toegepast) en alleen dan als de risico's voldoende zijn beargumenteerd en gecommuniceerd met de belanghebbenden.
13. Zeer kwetsbare groepen worden extra beschermd waarbij het uitgangspunt is in nieuwe situaties geen functies bestemd voor niet zelfredzame of verminderd zelfredzame personen te realiseren binnen het invloedsgebied van een risicobron.
14. Bij de spoorzone en de zone langs hoge druk aardgasleidingen wordt een zogeheten zonering gehanteerd.
15. In bepaalde gevallen hanteert de gemeente Almelo een korte standaard groepsrisicoverantwoording.

16. Geen harde norm als risicoplafond stellen voor het groepsrisico. Er is geen wettelijk plafond voor het maximaal toelaatbare groepsrisico. Ook heeft de gemeente Almelo niet de ambitie om een dergelijk hard plafond in te stellen.

Gebiedsgerichte ambities

Bestaande situaties:

In bestaande situaties is het niet altijd mogelijk om de uitgangspunten en ambities die gelden voor nieuwe situaties toe te passen.

Voor bestaande situaties geldt dat deze worden geaccepteerd indien ze voldoen aan de wettelijke grenswaarden. Voor situaties waarin niet aan de grenswaarde van het plaatsgebonden risico wordt voldaan wordt een saneringsprogramma opgesteld en uitgevoerd. Bij een overschrijding van de oriëntatie waarde van het groepsrisico in bestaande situaties zal de Brandweer Twente, maar ook de overige hulpdiensten, bijzondere aandacht besteden aan de voorbereiding op een eventuele calamiteit (hierbij wordt de Veiligheidsregio Twente om advies gevraagd).

Onderstaande uitgangspunten en ambities gelden voor nieuwe situaties.

Nieuwe situaties

WOONGEBIEDEN

Ambitie plaatsgebonden risico

- Kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties niet binnen de 10-6 contour van een bedrijf, transportas(weg, spoor en water)of buisleiding liggen (wettelijk voorgeschreven).
- Beperkt kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties binnen de 10-6 contour, doch buiten de 10-5 contour, van een risicobron liggen mits een toetsing plaatsvindt op zelfredzaamheid en de mogelijkheden voor rampenbestrijding en dit na bestuurlijke afweging positief wordt beoordeeld.
- Er worden geen nieuwe risicobronnen geïntroduceerd.

Ambitie groepsrisico

- Toename van het groepsrisico door uitbreiden van risicobronnen is niet toegestaan.
- Toename van groepsrisico door een structurele toename van het aantal personen in het invloedsgebied is wel toegestaan, mits invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI. Hierbij wordt rekening gehouden met het advies van de Veiligheidsregio Twente in het kader van de verantwoordingplicht groepsrisico.
- De oriëntatie waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als richtwaarde beschouwd. Een – geringe - overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.
- Een toename van NIET zelfredzame personen in een invloedsgebied wordt niet acceptabel geacht. Een toename kan slechts incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.

SPOORZONE

Ambitie plaatsgebonden risico

De gemeente Almelo heeft geen plaatsgebonden risico rondom het doorgaand spoor.

Ambitie groepsrisico

- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico. Hierbij wordt rekening gehouden met het advies van de Veiligheidsregio Twente in het kader van de Verantwoordingsplicht Groepsrisico.
- De oriëntatie waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als richtwaarde beschouwd. Een – geringe - overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.
- Toepassing van zoneringen , waarbij tevens geldt dat een toename van objecten met NIET zelfredzame personen in een invloedsgebied niet acceptabel wordt geacht. Een toename kan slechts incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.

BEDRIJVENTERREINEN & LANDELIJK GEBIED

Ambitie plaatsgebonden risico

- Beperkt kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties binnen de 10-6 contour van een risicobron liggen mits een toetsing plaatsvindt op zelfredzaamheid en de mogelijkheden voor rampenbestrijding, en dit na bestuurlijke afweging positief wordt beoordeeld.
- In nieuwe situaties dienen de 10-6 contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR 10-6 contour door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is en daarna uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden.

Ambitie groepsrisico

- Het invloedsgebied van een nieuwe risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen. Hierbij wordt rekening gehouden met het advies van de Veiligheidsregio Twente in het kader van de Verantwoordingsplicht Groepsrisico.
- De oriëntatie waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als richtwaarde beschouwd. Een – geringe - overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.
- Een toename van NIET zelfredzame personen in een invloedsgebied wordt niet acceptabel geacht. Een toename kan slechts incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.

Realisatie van het voorgestelde beleid

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, noodzaak, wenselijkheid en de haalbaarheid in relatie tot de kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding.

Het voorgestelde veiligheidsniveau kan worden bereikt door het (laten) uitvoeren van:

- Incidentele taken
Onder incidentele taken worden die taken verstaan die erop zijn gericht om nieuw beleid te implementeren en om achterstanden in te halen.
- Structurele taken
Structurele taken zijn taken die permanent deel uitmaken van het gemeentelijke takenpakket en waarvan de uitvoering frequent aan de orde is. Deze taken worden hetzij specifiek verricht of zijn onderdeel van andere gemeentelijke activiteiten.

Deze incidentele en structurele taken spelen zich af rond de volgende drie thema's:

1. Signaleren en inventariseren van risico's – de gemeente verschaft zich inzage in de externe veiligheidsrisico's en houdt deze kennis actueel.
2. Oplossen van knelpunten / scheppen van randvoorwaarden – het beeld van externe veiligheidsrisico's kan aanleiding geven tot het wegnemen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden, in bijvoorbeeld de ruimtelijke planvorming, om nieuwe knelpunten te voorkomen.
3. Inbedden van het externe veiligheidsbeleid in de gemeentelijke producten – het stellen van randvoorwaarden (o.a. organisatorisch, technisch, financieel, juridisch) en de voortdurende bewaking hiervan staat garant voor het structureel werken met de uitgangspunten en ambities van het voorgestelde externe veiligheidsbeleid.

Het overzicht van thematische taken die incidenteel dan wel structureel door de gemeente Almelo moeten worden uitgevoerd om het externe veiligheidsbeleid te realiseren, wordt weergegeven in het taakverdeling schema dat een onderdeel vormt van het beleidsvoorstel externe veiligheid.

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Afbakening	2
1.3 Doelstelling	3
1.4 Verantwoording proces	3
1.5 Opbouw van de nota	4
2 GEMEENTE EN EXTERNE VEILIGHEID	5
2.1 Waarop is het externe veiligheidsbeleid gericht?	5
2.2 Begrippen in het externe veiligheidsbeleid	5
2.3 Landelijke normen voor risico	7
2.4 Invulling geven aan het externe veiligheidsbeleid	9
3 RISICOPROFIEL GEMEENTE ALMELO	11
3.1 Risicobronnen	11
3.2 Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief Almelo	15
3.3 Indeling in typen gebieden	16
3.4 Taakuitvoering afstemming en samenwerking	16
4 VISIE EN AMBITIE GEMEENTE ALMELO	18
4.1 Visie op externe veiligheid	18
4.2 Uitgangspunten externe veiligheidsbeleid	19
4.3 Externe veiligheidsambities gemeente Almelo	23
4.4 Effectbenadering	27
4.5 Risicocommunicatie	27
5 UITVOERING	29
5.1 Van ambities naar acties	29
5.2 Uitvoeringsprogramma externe veiligheid	30
5.2.1 Incidentele en structurele taken	30
5.2.2 Risico-inventarisatie en risicosignalering	30
5.2.3 Oplossing knelpunten / scheppen randvoorwaarden	31
5.2.4 Inbedding van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten	32
BIJLAGEN	
1. Verklarende woordenlijst en afkortingen	
2. Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving	
3. Signaleringskaart	
4. Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid	
5. Taakverdeling schema externe veiligheid	
6. IPO-VNG Drempelwaardentabel	
7. Zoneringen	
8. Standaard verantwoording groepsrisico	
9. Evaluatie externe veiligheidsbeleid “verantwoord evenwicht 2007”	

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het gebruik van gevaarlijke stoffen is niet weg te denken uit de maatschappij. LPG, benzine, ammoniak en terpentine, iedereen maakt gebruik van gevaarlijke stoffen. Aan het gebruik van deze stoffen zijn risico's verbonden. Het effect van een incident met een gevaarlijke stof kan tot dodelijke gevolgen leiden. Al vele jaren bestaat er dan ook beleid en wetgeving om het gebruik van gevaarlijke stoffen te reguleren. Met als doel het voorkomen van incidenten en rampen, het minimaliseren van de gevolgen in geval van incidenten en een goede voorbereiding op mogelijke incidenten. Sinds incidenten zoals de vuurwerkramp in Enschede en meer recentelijk de brand bij ChemiePack in Moerdijk heeft de regelgeving met betrekking tot gevaarlijke stoffen een hoge vlucht genomen. Inmiddels zijn tal van wettelijke regelingen in het leven geroepen en zijn landelijk veel knelpunten op het gebied van externe veiligheid opgelost.

Wat is externe veiligheid?

Bepaalde maatschappelijke activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van deze risico's. Het gaat daarbij om de productie, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen (bijv. vuurwerk, LPG en munitie) en het transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen. Dergelijke activiteiten leggen beperkingen op aan de omgeving, doordat veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en bijvoorbeeld woningen nodig zijn. Aan de andere kant is het rijksbeleid er op gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed worden afgestemd.

De gemeente Almelo streeft ruimtelijk en economisch naar duurzame groei. Ambities dienen binnen de gestelde milieukaders te blijven. Bij externe veiligheid gaat het om de risicokaders van het gebruik, de opslag of het transport van gevaarlijke stoffen. Binnen de gemeente Almelo speelt externe veiligheid bij diverse risicovolle inrichtingen en transportaders waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Bij deze risicovolle activiteiten bestaat vaak een spanningsveld tussen veiligheid en de (toekomstige) ruimtelijke situatie. Deze beleidsvisie geeft voor dit spanningsveld een handvat voor een integrale aanpak waardoor ruimtelijke ordening goed afgewogen kan plaatsvinden.

Beleid en wetgeving richten zich op meer grootschalige, vooral bedrijfsmatige, activiteiten met gevaarlijke stoffen, omdat de potentiële effecten hiervan het grootst zijn. Een maatschappij zonder risico's is niet haalbaar. Het gebruik van gevaarlijke stoffen is noodzakelijk voor een groot aantal activiteiten en de kosten om deze activiteiten te stoppen of verplaatsen zijn maatschappelijk niet aanvaardbaar of wenselijk. Het overheidsbeleid ten aanzien van de risico's van gevaarlijke (afval)stoffen op de omgeving valt onder de noemer externe veiligheid.

Ook Almelo wordt geconfronteerd met de risico's van gevaarlijke stoffen. Binnen de gemeentegrenzen bevinden zich bedrijven met activiteiten waarbij gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en gebruikt. Daarnaast vindt door de gemeente transport plaats van gevaarlijke stoffen, zoals het transport van gevaarlijke stoffen over het spoor. Ook Almelo kan geconfronteerd worden met incidenten met gevaarlijke stoffen. De brand in Moerdijk bij Chemiepack en uiteraard de vuurwerkramp in Enschede laten zien dat de gevolgen omvangrijk kunnen zijn, zowel in fysieke schade als in maatschappelijke onrust. De gemeente heeft een belangrijke rol in het voorkomen van dergelijke rampen en incidenten en wordt vaak aangesproken op de gevolgen danwel de consequenties.

Deze nota betreft een actualisatie/herziening van het huidige Externe veiligheidsbeleid ¹ van de gemeente Almelo met betrekking tot externe veiligheid. De noodzaak van deze herziening komt voort uit enerzijds veranderende inzichten en anderzijds de evaluatie van het oude externe veiligheidsbeleid. In de regelgeving bevindt zich een zekere mate van beleidsvrijheid of misschien beter gezegd, de regelgeving laat ruimte voor lokale ambities. In deze nota wordt deze ingevuld, en is aangegeven op welke wijze gemeentelijke taken worden uitgevoerd.

Niet onvermeld mag blijven het Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel (MEVO)2011-2014. De gemeente Almelo neemt, net als alle andere gemeenten in Overijssel, deel aan dit programma. Deelname aan het MEVO levert een subsidie op voor de gemeente waaruit (een deel van) de Externe veiligheidstaken, waaronder het opstellen van dit beleid, kunnen worden gefinancierd. Een actueel Externe veiligheidsbeleid is overigens een van de voorwaarden om voor deze subsidie in aanmerking te komen.

1.2 Afbakening

In deze nota is het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Almelo opgenomen. Dit beleid beperkt zich tot:

- *Activiteiten met gevaarlijke (afval)stoffen;*
- *die risico's veroorzaken voor de maatschappij;*
- *en de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente Almelo.*

In onderstaande tabel worden ter illustratie enkele voorbeelden gegeven van onderwerpen die wel en onderwerpen die niet onder het begrip externe veiligheid vallen.

Tabel 1: Voorbeelden wel/geen externe veiligheid

Externe veiligheid	Geen externe veiligheid
Bij de ontwikkeling van woonwijken voldoende afstand houden van hogedruk aardgastransportleidingen (en vice versa).	Verbieden van een voetbalwedstrijd ter voorkomen en bestrijden van paniek in menigte.
De opslag van bestrijdingsmiddelen en de opslag van vuurwerk	Het gebruik van bestrijdingsmiddelen en het afsteken van vuurwerk tijdens de jaarwisseling
Aanwijzen van een zo veilig mogelijke transportroute voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg of water.	Het verbeteren van de verkeersveiligheid door het aanleggen van veiligere oversteekplaatsen.
rekening houden met veiligheidscontouren van een inrichting met gevaarlijke stoffen bij het invullen van de ruimte rondom deze inrichting	De uitbraak van een ziekte/virus
Het opleggen van en toezicht houden op veiligheidsafstanden bij de opslag van vuurwerk.	Voorkomen van bos- en heidebranden door regelmatig onderhoud van bos- en heidegebieden.
De vuurwerkkramp van Enschede en de brand in Moerdijk	De cafebrand in Volendam (interne veiligheid)
Het (ver)plaatsen van bedrijven met een opslag van meer dan 10 ton gevaarlijke stoffen in emballage naar locaties op ruime afstand van woonwijken.	(Ver)plaatsen van GSM- en UMTS-masten.

¹ Externe Veiligheidsbeleid Verantwoord Evenwicht, vastgesteld door de gemeenteraad d.d 19 maart 2007.

1.3 Doelstelling

Het doel van de gemeente is streven naar een beheersbare externe veiligheidssituatie, waarbij:

1. De externe veiligheid risico's binnen de gemeente goed in beeld zijn gebracht en ambtenaren en bestuurders zich bewust zijn van de aanwezige risico's;
2. Een zorgvuldige afweging plaatsvindt tussen nut en noodzaak van nieuwe ontwikkelingen en hun gevolgen voor externe veiligheid;
3. Door middel van beleidsuitvoering en handhaving wordt gezorgd voor de beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van bestaande en toekomstige EV risico's;
4. Communicatie met de burger plaatsvindt over de aanwezige risico's en de te volgen gedragsrichtlijn in geval bij een calamiteit.

Het toetsingskader voorkomt afwegingen en besluiten op ad hoc basis en brengt consistentie door heldere uitgangspunten en reële ambities. De gemeente neemt bij besluiten in het kader van vergunningverlening en ruimtelijke ordening het in dit document weergegeven externe veiligheidsbeleid in acht, naast de wettelijke regels. De uitgangspunten uit deze visie worden verder toegepast bij alle overige gemeentelijke activiteiten en ontwikkelingen waarbinnen externe veiligheid een rol speelt (o.a. handhaving, routing gevaarlijke stoffen, ruimtelijk beleid, rampenbestrijding en risicocommunicatie).

1.4 Verantwoording proces

Het beleid is geactualiseerd/herzien door een interne projectgroep. In de projectgroep zijn belangrijke relevante disciplines vertegenwoordigd zoals milieu, ruimtelijke ordening en Brandweer Twente. Voor de wijze van totstandkoming van het geactualiseerde EV-beleidsplan is gekozen voor:

- Vroege bestuurlijke betrokkenheid – te vormen beleid kan alleen rekenen op bestuurlijke acceptatie als de betreffende bestuurders de te volgen koers (blijven) onderschrijven. Na de evaluatie is voor de betrokken bestuurders een beleidsatelier gehouden waarin de keuzemogelijkheden in het atelier zijn voorgespiegeld met als doel een bestuurlijke denkrichting te krijgen. Tijdens deze bijeenkomst zijn bepaalde denkbeelden naar aanleiding van de beleidsevaluatie onderstreept. Ook is het concept beleid gepresenteerd tijdens het politiek beraad;
- Een multidisciplinaire gemeentelijke aanpak waarbij vanuit verschillende disciplines een wezenlijke bijdrage aan het beleidsplan geleverd is. Het betreft concreet de afdelingen die zich bezighouden met milieu, ruimtelijke ordening en Brandweer Twente;
- Breed draagvlak - door te werken met een interne projectgroep die niet alleen multidisciplinair is maar waarin ook de mensen zitten 'die het moeten doen' - mag het EV-beleid rekenen op voldoende draagvlak. Intern draagvlak is gezocht in de vertegenwoordiging van de disciplines milieu, ruimtelijke ordening en de brandweer Twente. Extern draagvlak is in het bijzonder gezocht bij de Veiligheidsregio Twente, de Provincie Overijssel en beleidscommissie die gevraagd zijn het concept beleid te becommentariëren
- De stappen die zijn gezet laten zich in het kort als volgt omschrijven:
 1. Evaluatie Externe Veiligheidsbeleid "Verantwoord Evenwicht" (zie bijlage 9);
 2. Bestuurlijk beleidsatelier met als doel het ontvangen van richtinggevende uitspraken;
 3. Formulering concept met daarin herziene/geactualiseerde visie en beleidsambitie;
 4. Signaleringskaart aanpassen en bijwerken;

5. Bepaling uitvoeringsprogramma;
6. Besluitvorming.

Opbouw van de nota

Hoofdstuk 2 bevat een algemene introductie op het begrip externe veiligheid en biedt inzicht in zowel de wettelijke als de wenselijke onderdelen van externe veiligheidsbeleid. In hoofdstuk 3 wordt specifiek ingegaan op de aard en omvang van de externe veiligheidsproblematiek binnen de gemeentegrenzen van Almelo. Hoofdstuk 4 bevat de gemeentelijke doelstellingen en ambities op het gebied van externe veiligheid. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de wijze waarop de in hoofdstuk 4 beschreven ambities kunnen worden gerealiseerd.

2 GEMEENTE EN EXTERNE VEILIGHEID

2.1 Waarop is het externe veiligheidsbeleid gericht?

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor rondom risicovolle inrichtingen als rondom transportassen en buisleidingen waarover of waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

Door te investeren in veiligheidsmaatregelen, het aantal risicobronnen te beperken, inrichting van de omgeving van risicobronnen aan te passen en goede ruimtelijke ordening bij nieuwe ontwikkelingen, wordt de veiligheid zo optimaal mogelijk gemaakt. Het volledig wegnemen van alle veiligheidsrisico's is echter niet betaalbaar, niet praktisch uitvoerbaar en botst met het optimaal benutten van de beschikbare ruimte.

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheids-, haalbaarheids- en kostenaspecten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De onderlinge samenhang van de gemaakte afwegingen van verschillende taakvelden is hierbij van cruciaal belang. Hiertoe is een overkoepelend en samenhangend kader noodzakelijk, waarin het externe veiligheidsbeleid voorziet.

Daarbij is het belangrijk om externe veiligheid in een zo vroeg mogelijk stadium in het ruimtelijke planvormingsproces te betrekken. Dat is de enige manier om externe veiligheid vanaf het begin mee te kunnen nemen en in de planontwikkeling te borgen.

2.2 Begrippen in het externe veiligheidsbeleid

De mate van risico is afhankelijk van twee aspecten, namelijk de kans op en het mogelijke effect van een ongeval.

$$\text{RISICO} = \text{KANS} \times \text{EFFECT}$$

Onder de kans verstaan we de mogelijkheid dat zich een situatie voordoet waarbij in bijvoorbeeld een opslag van gevaarlijke stoffen een grote brand ontstaat. Aan de hand van ervaringscijfers en modellen is het mogelijk om een dergelijke kans te berekenen. Onder de effecten verstaan we binnen de externe veiligheidswetgeving uitsluitend het aantal *dodelijke* slachtoffers van een ongeval, bijvoorbeeld het aantal personen dat bij een grote brand in een opslag van gevaarlijke stoffen wordt blootgesteld aan dodelijke concentraties van gevaarlijke dampen. Dat daarnaast ook een groot aantal gewonden kunnen vallen wordt in de risiconorm niet meegenomen. Uiteraard is dit aantal gewonden voor de hulpdiensten (bijvoorbeeld brandweer, ambulancediensten, etc.) wél erg relevant.

Om een beeld te schetsen hoe groot de kans op overlijden van een individu is als gevolg van een calamiteit met gevaarlijke stoffen (externe veiligheid) is in de hierna volgende tabel 2 de kans op overlijden bij diverse risicovolle activiteiten in het dagelijks leven weergegeven.

Tabel 2: De kans op overlijden bij diverse risicovolle activiteiten in het dagelijks leven

Activiteit	Kans op overlijden per jaar
Getroffen door neerstortend vliegtuig	1 op de 10 miljoen
Verdrinking door dijkdoorbraak	1 op de 10 miljoen
Sterven door bijensteek	1 op de 5,5 miljoen
Getroffen door bliksem	1 op de 2 miljoen
Externe veiligheid	1 op de 1 miljoen (10^{-6})
Vliegen	1 op de 814.000
Werk in een gemiddeld bedrijf	1 op de 77.000
Lopen in het verkeer	1 op de 54.000
Fietsen	1 op de 26.000
Werk in landbouw en visserij	1 op de 14.000
Autorijden	1 op de 5.700
Brommer rijden	1 op de 5.000
Roken (bij één pakje sigaretten per dag)	1 op de 200

In Nederland worden twee centrale begrippen gehanteerd voor het risico in externe veiligheid, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

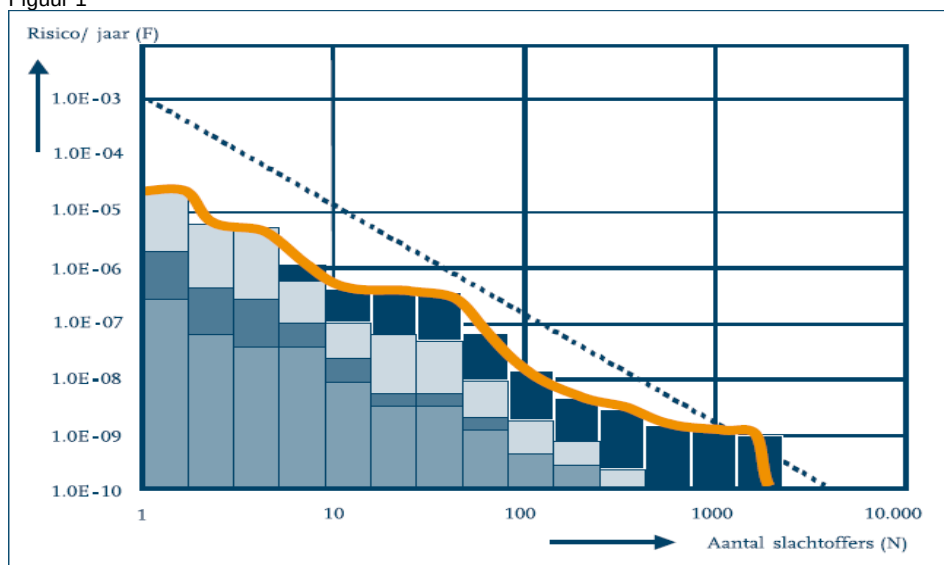
Plaatsgebonden risico (PR)

Bij het plaatsgebonden risico (PR) gaat het om de kans per jaar dat een (denkbeeldig) persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transport-as bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transportas.

Groepsrisico (GR)

Het groepsrisico (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk aanwezige) groep van 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt weergegeven als een grafiek (zie figuur 1) met het aantal personen op de horizontale as en de cumulatieve kans op overlijden op de verticale as.

Figuur 1

2.3 Landelijke normen voor risico

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een norm gesteld moet worden voor de grootte van de risico's, heeft de Rijksoverheid grens-, richt- en oriëntatie waarden gesteld. De normen voor de toegestane risico's als gevolg van ongevallen met gevaarlijke stoffen zijn vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving, zoals het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), en het toekomstige Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev).

Deze besluiten bevatten de normen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico (PR)

De normering voor het plaatsgebonden risico is afhankelijk van de aard van het te beschermen object. Hierbij wordt in wet- en regelgeving onderscheid gemaakt tussen kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. De norm voor kwetsbare objecten (zoals woningen, ziekenhuizen e.d.) is een grenswaarde (hieraan moet worden voldaan). De norm voor beperkt kwetsbare objecten (zoals kleinere kantoorgebouwen of bedrijfsgebouwen) is een richtwaarde (hieraan moet zoveel mogelijk worden voldaan en bij afwijking zeer goed gemotiveerd worden).

In hoofdstuk 4 wordt aan het begrip (beperkt) kwetsbare objecten nog een extra invulling gegeven door ambities op te nemen voor zeer kwetsbare groepen. Hierbij moet worden gedacht aan objecten waar personen verblijven die verminderd of niet zelfredzaam zijn.

Grenswaarde en richtwaarde

De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico voor kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar.

De richtwaarde voor het plaatsgebonden risico voor beperkt kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar.

Dus: de kans dat een (denkbeeldig) persoon, die zich een jaar lang permanent op de betreffende plek bevindt (de plek waarvoor het risico is uitgerekend) dodelijk verongelukt door een bedrijfs- of transportongeval met gevaarlijke stoffen, mag niet groter zijn dan eens in de miljoen jaar (dat is 10^{-6} per jaar).

Groepsrisico (GR)

Voor het groepsrisico is een oriëntatie waarde vastgelegd. Dit houdt in dat hier gemotiveerd van kan worden afgeweken. Elke verandering is gebonden aan een verantwoordingsplicht. De oriëntatie waarde voor het groepsrisico voor stationaire inrichtingen is hieronder weergegeven.

Oriëntatie waarde

De kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10^{-5} per jaar

De kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10^{-7} per jaar

De kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10^{-9} per jaar

Dus: Hoe groter de potentiële omvang van de ramp hoe strenger de oriëntatie waarde. Immers, een ongeval met 100 doden leidt tot meer ontwrichting, leed en emoties, dan een ongeval met tien dodelijke slachtoffers. Dit is naar normering vertaald door aan de kans op een ramp met 100 doden een grens te stellen die een factor honderd lager ligt dan voor een ramp met tien doden. Dus voor 10 dodelijke slachtoffers is de grens eens in de honderdduizend jaar (10^{-5}), voor 100 dodelijke slachtoffers is de grens eens in de tien miljoen jaar (10^{-7}) en voor 1000 dodelijke slachtoffers is de grens eens in de miljard jaar (10^{-9}).

Een belangrijk onderdeel van de dagelijkse taken met betrekking tot het groepsrisico is de zogenaamde verantwoordingsplicht groepsrisico. Deze wettelijke verplichting vloeit voort uit het Bevi en is tevens onderdeel geweest van de evaluatie van het EV beleid (bijlage 9). In hoofdstuk 4 wordt een voorstel gedaan voor een standaard verantwoordingsprocedure bij ruimtelijke plannen.

Toelichting Verantwoordingsplicht groepsrisico

De verantwoordingsplicht is verankerd in het 'Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)'. Ook in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en het toekomstige Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) is en wordt deze plicht opgenomen.

De kern van de verantwoordingsplicht is dat de gemeente Almelo zelf de ruimte wordt geboden om verandering in de hoogte van het groepsrisico als gevolg van met name ruimtelijke ontwikkelingen af te wegen tegen andere aspecten van die ontwikkeling.

De verantwoordingsplicht voorziet daarmee in een bestuurlijk gemotiveerd oordeel over de aanvaardbaarheid van de kans op een ramp met een bepaalde omvang ten gevolge van een risicovolle activiteit. Hierbij moet worden meegewogen in hoeverre de gevolgen van een onverhoopte ramp kunnen worden voorkomen dan wel verminderd en welke mogelijkheden er zijn voor een adequate rampenbestrijding en hulpverlening.

Met de verantwoordingsplicht wordt recht gedaan aan de ruimtelijke afwegingsbevoegdheid van gemeenten. Het gebruik van deze beleidsruimte is wel gebonden aan voorwaarden, die vermeld zijn in artikel 12 (omgevingsvergunningverlening bedrijven) en artikel 13 (ruimtelijke besluiten/omgevingsvergunning) van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi).

In het bijzonder zijn te vermelden:

- de verplichting om gegevens over de verandering van het groepsrisico en mogelijkheden om dit te beheersen te verzamelen en bij de besluitvorming te betrekken;
- de verplichting om advies bij de veiligheidsregio in te winnen en ook dit advies te betrekken bij de gemeentelijke besluitvorming.

Voor risicovolle inrichtingen is de verantwoordingsplicht sinds 2004 wettelijk geregeld in het Bevi. Voor het transport van gevaarlijke stoffen is dezelfde systematiek voor het omgaan met groepsrisico opgenomen in de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (Crnvgs), met de bedoeling deze wettelijk vast te leggen in de komende algemene maatregel van bestuur Besluit transportroutes externe veiligheid (AMvB Btev).

Met de komst Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) is ook voor het transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen de verantwoordingsplicht wettelijk verankerd.

Het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb) zijn op 1 januari 2011 in werking getreden. Het Bevb regelt onder andere welke veiligheidsafstanden moeten worden aangehouden rond buisleidingen met gevaarlijke stoffen. De normstelling is in lijn met het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi).

Voor risicobronnen weergegeven op de drempelwaardenlijst die niet onder het BEVI vallen geldt geen wettelijke verantwoordingsplicht voor het groepsrisico.

Kanttekeningen bij de normen voor risico's

De normen voor risico's sluiten lang niet altijd aan bij de wijze waarop burgers risico's beleven. Zo is de kans op een dodelijk verkeersongeluk voor de gemiddelde burger veel groter dan de kans om slachtoffer te worden van ramp met gevaarlijke stoffen. Toch achten veel burgers de risico's van het verkeer acceptabeler.

Bij de meeste burgers die een externe veiligheid paragraaf lezen is onvoldoende bewustwording van de risico's als er alleen maar wordt vermeld dat er wordt voldaan aan de wet en regelgeving en het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde ligt. Aanwezige maatschappelijk onrust bij een bepaalde risicobron neem je als overheid ook niet weg met een dergelijk externe veiligheidsparagraaf. Daarom is risicocommunicatie aan de burger belangrijk. Nadere informatie over risicocommunicatie komt in hoofdstuk 4 aan de orde.

Beoordeling effecten

Zoals hierboven aangegeven wordt in de risiconormering alleen gekeken naar het directe aantal dodelijke slachtoffers. Ook als wordt voldaan aan de landelijke grenswaarde/richtwaarde voor het plaatsgebonden risico en de oriëntatie waarde van het groepsrisico, kan een calamiteit nog altijd veel gewonden en zieken tot gevolg hebben. Daarom is het van belang om naast aandacht voor de risico's ook de mogelijke effecten te beschouwen, zodat ook de mogelijkheden voor beperking, beheersing en bestrijding van deze effecten aan bod komen. Deze aandacht duiden we aan als de *Effectbenadering*.

Effectbenadering²

Effectbenadering heeft ten doel om de als gevolg van een calamiteit te verwachten effecten in kaart te brengen en zodanig maatregelen te treffen dat deze effecten beter beheersbaar en bestrijdbaar zijn door de hulpdiensten, of om te onderkennen dat de gevolgen van een calamiteit onbeheersbaar zijn voor hulpdiensten. Deze effectbenadering komt tevens terug in de eerder besproken verantwoordingsplicht groepsrisico waar onder andere aandacht dient te worden besteed aan bereikbaarheid, bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid

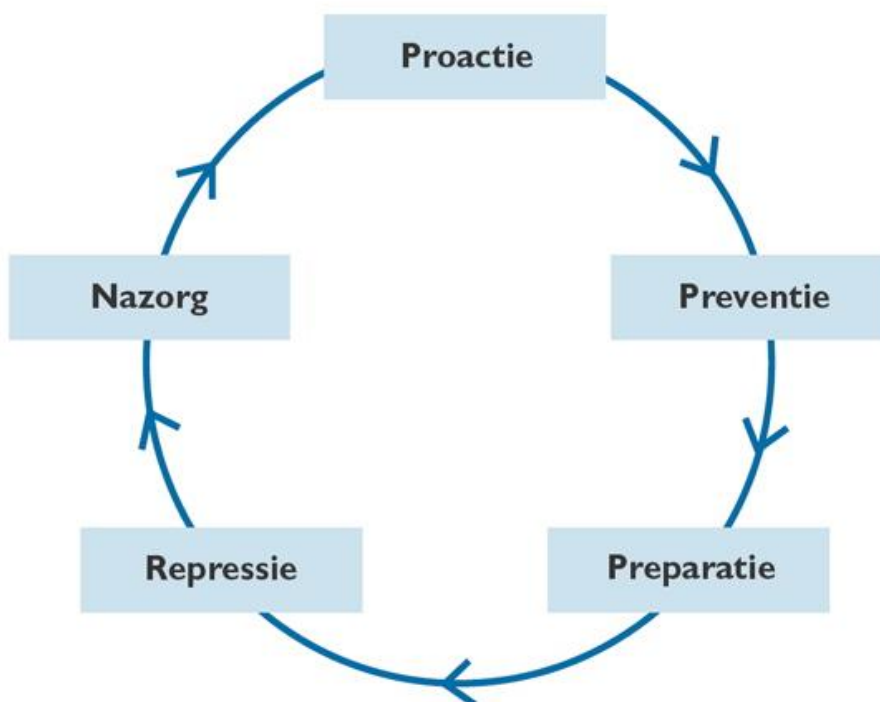
2.4 Invulling geven aan het externe veiligheidsbeleid

Bij het vaststellen van het eigen gemeentelijk externe veiligheidsbeleid zijn een groot aantal wetten en regels van belang. Een opsomming van deze regelgeving wordt gegeven in bijlage 2. Invulling geven aan deze wettelijke verplichtingen vormt een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke externe veiligheidstaken. Om de gemeentelijke externe veiligheidstaken inzichtelijk te maken is in bijlage 4 weergegeven welke gemeentelijke incidentele en structurele taken te benoemen zijn en of deze al dan niet wettelijk verplicht zijn.

Waar wettelijke verplichtingen ophouden, begint een gebied waarbinnen de gemeente beleidsvrijheid heeft en voor wenselijke ontwikkelingen kan kiezen. Zo kan de gemeente keuzes maken rond de oriëntatie waarde van het groepsrisico en rond richtwaarden voor het plaatsgebonden risico bij beperkt kwetsbare objecten. Bij deze keuzes is de gemeente gehouden tot degelijke motiveringen en communicatie aan haar burgers. Ook dient er rekening mee te worden gehouden dat de gemeentelijke externe veiligheidstaken onderdeel zijn van de zogenaamde veiligheidsketen.

² Met de term 'effect' wordt bij PR en GR specifiek gezondheidseffecten voor mensen bedoeld. Bij de effectbenadering kan mogelijk een bredere definitie gebruikt. Zie ook paragraaf 4.4 over de effectbenadering.

Deze veiligheidsketen wordt in deze beleidsvisie toegepast en gehanteerd voor de prioritering van taken en verantwoordelijkheden. In de figuur hieronder is in de veiligheidsketen weergegeven hoe de rampenbestrijding en de voorbereiding daarop is georganiseerd en wat de relatie is met de gemeentelijke externe veiligheidstaken. Deze beleidsvisie externe veiligheid richt zich hoofdzakelijk op de eerste vier schakels in de veiligheidsketen (pro-actie tot en met risicovoorlichting). In figuur 2 is in de veiligheidsketen weergegeven.

Figuur 2 : Veiligheidsketen

3 RISICOPROFIEL GEMEENTE ALMELO

Om bestaande risicovolle situaties te herkennen enerzijds en toekomstige ongewenste risicovolle situaties te voorkomen anderzijds, moeten de ligging van risicovolle inrichtingen en risico's van transportassen in beeld worden gebracht. De wettelijke grondslag voor het in beeld brengen van risico's ligt in het Bevi en het Registratiebesluit externe veiligheid.

Het Registratiebesluit externe veiligheid verplicht overheden om risicosituaties met gevaarlijke stoffen te melden aan het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS). De verplichting geldt voor alle overheden die omgevingsvergunningen verlenen aan bedrijven waar risicovolle situaties kunnen voorkomen.

Deze besluiten geven ook aan dat het bevoegd gezag hun risicovolle inrichtingen moeten invoeren in een landelijke database: het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS).

In de afgelopen jaren is door de gemeente Almelo al een inventarisatie uitgevoerd van de risicobronnen binnen de gemeentegrenzen. De gesignaleerde risico's zijn verwerkt in het RRGS. Wanneer er risicobronnen bijkomen of verdwijnen of wanneer de aard en omvang van de risico's veranderen, wordt dit verwerkt in het gegevensbestand. Op dit moment is het RRGS compleet ingevuld en volledig in werking.

Gebaseerd op de gegevens uit het RRGS is een provinciale risicokaart ontwikkeld. De provinciale risicokaart laat zien welke risicobronnen in een bepaald gebied aanwezig zijn. De risicokaart geeft daarnaast informatie over de inrichting van de omgeving. Hierdoor kan een risicokaart bij burgers en organisaties het bewustwordingsproces over veiligheid in de leefomgeving versterken (risicocommunicatie). De kaart is tevens een belangrijk hulpmiddel voor overheden en diensten die werken aan risicobeheersing en ruimtelijke ordening.

3.1 Risicobronnen

Uit de uitgevoerde risico-inventarisatie blijkt dat de gemeente Almelo in vergelijking met andere gemeentes van vergelijkbare grootte relatief veel risicobronnen heeft. De gemeente Almelo is van oordeel dat een uniform beschermingsniveau inhoudt dat dit geldt voor alle risico's ten gevolge van gevaarlijke (afval)stoffen. Dit betekent dat ook aandacht wordt besteed aan bedrijven c.q. situaties die niet onder het BEVI-regime vallen doch die desondanks een verhoogd risico veroorzaken en in het RRGS zijn opgenomen.

Een voorbeeld van een inrichting die niet onder het Bevi valt maar wel onder het RRGS is een inrichting met een propaantank die kleiner is dan 13 m³

Onder risicobronnen worden in deze beleidsnota verstaan:

- Inrichtingen vallend onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi-inrichtingen);
- RRGS inrichtingen weergegeven op de drempelwaardenlijst (Leidraad Risico Inventarisatie);
- Transportleidingen voor gas, olie en chemicaliën (Besluit externe veiligheid buisleidingen);
- Transporten met routeplichtige gevaarlijke stoffen, met uitzondering van de ontheffingsroutes (Besluit transportroutes gevaarlijke stoffen)

Op de signaleringskaart in bijlage 3 is een overzicht van de risicobronnen binnen de gemeente Almelo opgenomen.

Toelichting:

De drempelwaardenlijst (Leidraad Risico Inventarisatie), welke zijn wettelijke grondslag vindt in het Registratiebesluit Externe Veiligheid en de Regeling Provinciale Risicokaart is een lijst met categorieën van bedrijven die in principe een externe veiligheidsrisico zouden kunnen veroorzaken. Voor elke categorie is een drempel opgenomen, bijvoorbeeld een minimale aanwezigheid van een hoeveelheid van een bepaalde gevaarlijke stof, die bepaalt of een bedrijf wel of niet risicovol is. De drempelwaardenlijst wordt gebruikt om te bepalen of een bedrijf opgenomen dient te worden in een landelijk register, het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS).

BEVI-inrichtingen

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI) heeft binnen de gemeente Almelo betrekking op een aantal nader omschreven inrichtingen de BRZO bedrijven¹, LPG-tankstations, bedrijven met een ammoniak koelinstallatie > 1500 kg, bedrijven met een opslag voor gevaarlijke stoffen van meer dan 10 ton (zogenaamde PGS 15-bedrijven) en een door de minister aangewezen spoorwegemplacements.

Door middel van een ministeriële aanwijzing kunnen in de toekomst ook andere categorieën van bedrijven onder de werkingssfeer van het BEVI gebracht worden. Deze categorieën bedrijven zullen naar verwachting afkomstig zijn van de zogenaamde drempelwaardenlijst.

Inrichtingen van de drempelwaardenlijst (RRGS)

Bij de risicobronnen die vermeld zijn op de drempelwaardenlijst gaat het bij de gemeente Almelo om onder andere propaantanks, zwembaden, opslagen van gevaarlijke stoffen kleiner dan 10.000 kg en aardgasreducerstations.

Uitzonderingen en speciale gevallen

- Urenco: Bij Urenco Nederland BV vindt verrijking plaats van uranium en andere isotopen.
Daarnaast wordt de ultracentrifuge-techniek gebruikt voor het produceren van diverse isotopen voor medische, industriële en wetenschappelijke toepassingen. Uit het oogpunt van externe veiligheid (kans x effect) levert het bedrijf geen knelpunten of beperkingen voor de omgeving op in de zin dat veiligheidscontouren tot buiten de inrichtingsgrens reiken.
Urenco valt niet onder het Bevi maar onder de Kernenergiewet. Urenco is echter aan te merken als een bijzondere inrichting binnen het veiligheidsbeleid: de kans op een calamiteit met gevaarlijke stoffen is bijzonder klein; de maatschappelijke impact van een ongeval met radioactieve stoffen is groot als de kans zich verwezenlijkt. Gelet hierop ligt de aanwezigheid van Urenco maatschappelijk gevoelig. Gezien de bijzondere aard van het bedrijf is daarom voor Urenco een

¹ BRZO bedrijven zijn bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen.

Het BRZO stelt eisen aan het veiligheidsbeleid van bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken. Dergelijke bedrijven dienen onder meer over een veiligheidsbeleid en een veiligheidsbeheerssysteem te beschikken.

specifiek rampbestrijdingsplan opgesteld. De gemeente Almelo is geen bevoegd gezag voor deze inrichting, dat is het ministerie van economische zaken.

- De stationsomgeving: De stationsomgeving is een gebied met wonen/werken met een hoge dichtheid in de nabijheid van een belangrijke transportas. De ontwikkeling van de stationsomgeving is een aandachtspunt met betrekking tot het groepsrisico.
- Het spooremlacement: Formeel wordt het spooremlacement van Almelo nog als risicovolle inrichting beschouwd om dat dit emplacement is genoemd in bijlage 3 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI). Deze vermelding in bijlage 3 is inmiddels echter achterhaald, omdat het rangeren met volle wagons, geladen met gevaarlijke stoffen, niet meer plaatsvindt binnen de reikwijdte van deze inrichting.
- Vuurwerk: Op verkooppunten van consumentenvuurwerk is het Vuurwerkbesluit van toepassing. Dit onderwerp valt buiten het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen. Voor consumentenvuurwerk is specifiek gemeentelijk beleid ontwikkeld gericht op de spreiding van de verkooppunten en een sterke vermindering van de opslagduur van het vuurwerk.
Er bevinden zich meerdere vuurwerkverkooppunten in Almelo. Met uitzondering van 1 bedrijf hebben deze allen een opslagcapaciteit van minder dan 10.000 kg consumentenvuurwerk en vallen daarmee niet onder de drempelwaardenlijst. Het bedrijf dat een opslag heeft van meer dan 10.000 kg en wel onder de drempelwaardenlijst valt, bevindt zich op een geschikte plaats op een bedrijventerrein.
Maatschappelijk gezien staat de verkoop en opslag van consumentenvuurwerk echter sterk in de belangstelling. Specifiek beleid is mede daarom ontwikkeld, maar valt verder buiten de reikwijdte van dit beleidsstuk.

Voor de stationsomgeving, Vivochem en Urenco Nederland BV zijn rampbestrijdingsplannen aanwezig. Daarnaast zijn voor de LPG-tankstations rampbestrijdingsplannen opgesteld en zijn tevens bij de meeste LPG tankstations de doorzetten vastgelegd in de vergunning. De doorzet LPG is bij LPG tankstations maatgevend voor het risico. Hoe kleiner de doorzet hoe kleiner het plaatsgebonden risico en groepsrisico.

Het vervoer van gevaarlijke stoffen

Het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente vindt plaats over de weg (A35), het spoor (Hengelo-Deventer) en door buisleidingen.

Weg

De gemeente heeft een routing voor het vervoer van gevaarlijke stoffen vastgesteld, namelijk de A35/ringweg rond Almelo en tevens ontheffingsroutes bepaald. Deze zijn eveneens weergegeven op de signaleringskaart (zie bijlage 3).

Spoor

Een punt van aandacht bij het vervoer van gevaarlijke stoffen over het doorgaande spoor is dat tot op heden de berekeningen van het groepsrisico gebeurd zijn op basis van de circulaire "Risico normering vervoer gevaarlijke stoffen".

Input voor deze berekeningen zijn de prognoses van ProRail uit 2007. Deze prognose en rekenmethode leidden er toe dat vanaf 2009 het groepsrisico bij toekomstige

ontwikkelgebieden rondom het spoor landelijk erg hoog werd. Zo ook binnen de gemeente Almelo. De voornaamste oorzaak hiervan is de voorspelde groei van gevaarlijke stoffen (prognoses ProRail 2007) over het spoor.

Een belangrijke landelijke ontwikkeling in dit kader is het Basisnet spoor. Het Basisnet spoor heeft als doel een balans te realiseren tussen vervoer gevaarlijke stoffen enerzijds en leefomgeving anderzijds.

Dit doel wordt bereikt door een grens te stellen aan de vervoerszijde aan risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen en daarnaast dienen gemeenten bij nieuwe bouwplannen rekening te houden met toekomstig vervoer.

De Eerste en Tweede Kamer hebben inmiddels ingestemd met het wetsvoorstel.

Hierin zijn afspraken gemaakt tussen verladers en goederenvervoerders over de samenstelling van treinen en het rijk veiligheidsmaatregelen treft op de spoorlijnen waarover veel gevaarlijke stoffen vervoerd worden.

Veiligheidsmaatregelen die met het vaststellen van het Basisnet benodigd zijn en voor de gemeente Almelo van toepassing zijn:

- Maximaal gebruik maken van Betuweroute waardoor de vervoersstroom met wagons brandbare gassen binnen de gemeente Almelo worden beperkt tot 200 (was volgens oude cijfers nog 3300 wagons). De kans op een incident (faalkans) met deze wagons wordt met deze maatregel verkleind;
- Warme-BLEVE-vrij rijden: Met goederenvervoerders en verladers zijn afspraken gemaakt over de samenstelling van treinen. Zo zullen wagons met brandbaar gas zoveel mogelijk gescheiden worden vervoerd van wagons met zeer brandbare vloeistof. Bij dit zogenaamde 'warme BLEVE vrij rijden' worden treinen dusdanig samengesteld dat de kans op een ontploffing (BLEVE) na een ongeluk verder wordt verkleind. Deze maatregel resulteert in een zeer sterke daling van de risico's in de eerste 200 meter vanaf het spoor;
- ATB vv(verbeterde versie) bij het emplacement: Deze installatie (trein beïnvloeding systeem) zorgt ervoor dat automatisch wordt ingegrepen op het moment dat een trein door een rood sein rijdt. Er worden binnen de gemeente Almelo ca 11 seinen voorzien van deze voorziening. De kans op een incident (faalkans) wordt met deze maatregel verkleind.

De uitkomsten van dit ontwerp is door het ministerie van Infrastructuur en Milieu met een feitenblad d.d. 5 december 2011 onder de aandacht gebracht van de Gemeente Almelo.

De uitkomsten voor de gemeente Almelo hiervan zijn dat de forse overschrijding van de oriëntatie waarde van het groepsrisico, met de maatregelen van het Basisnet spoor zakt tot onder de oriëntatie waarde van het groepsrisico.

Conclusie: in de nabije toekomst, met de maatregelen van Basisnet spoor is er geen sprake meer van overschrijding van de oriëntatie waarde van het groepsrisico binnen de gemeente Almelo. Tevens is er binnen de gemeente Almelo geen sprake van een plaatsgebonden risico en plasbrandaandachtsgebied rond het doorgaand spoor.

Buisleidingen

Binnen de gemeente bevinden zich een aantal hoge druk aardgasleidingen. Deze leidingen lopen voornamelijk door het buitengebied.

Het Besluit externe veiligheid buisleidingen(Bevb) is per 1 januari 2011 in werking getreden. Het Besluit externe veiligheid buisleidingen regelt op vergelijkbare wijze als in het Bevi de externe veiligheidsaspecten van buisleidingen.

De gemeente Almelo heeft in november 2011 een berekening (237002, 01-11-2011 Risicoberekening gasleidingen Almelo Toetsing vigerende bestemmingsplannen aan het BevB) voor alle gasleidingen binnen haar gemeente uitgevoerd om zicht te krijgen in het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Uit het rapport blijkt dat zich binnen de gemeente Almelo geen knelpunten voordoen met betrekking tot het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Conclusie

Ten aanzien van de risicobronnen kan geconcludeerd worden dat de gemeente Almelo een aantal BEVI inrichtingen en bedrijven van de drempelwaardetabel kent. Daarnaast liggen er transportassen in de vorm van weg, spoor en buisleidingen in de gemeente. Het groepsrisico in het stationsgebied is en blijft ook met de komst van Basisnet spoor een aandachtspunt.

3.2 Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief Almelo

Met ruim 72.500 inwoners is Almelo een middelgrote gemeente midden in Twente, waar de natuur/water tot in de binnenstad reikt door de zogeheten “vlinderstructuur”.

Binnen de gemeentegrenzen bevindt zich naast de stad Almelo ook een aanzienlijk buitengebied. De agrarische sector is mede door de gemeentelijke herindeling (nog steeds) een belangrijke economische drager. Nieuwe economische dragers als toerisme en recreatie komen op.

Binnen de gemeente Almelo zijn verschillende soorten bedrijven actief, van kleine detailhandel tot middel/grootschalige industrie. De voornaamste concentratie van bedrijven ligt in het noordwesten, waar spoorlijn en kanalen elkaar kruisen. De bedrijven hebben zich o.a. gevestigd op bedrijventerreinen als Turfkade, Dollegoor, Bedrijvenpark Twente, Bleskolk, Turfkade, Twentepoort, Noordbroek en Bornsestraat. Een aantal bestaande bedrijventerreinen mogen zich uitbreiden en er worden nieuwe bedrijventerreinen ontwikkeld zoals het regionale bedrijventerrein Twente (XL Businesspark Twente) en Buitenhaven West.

Almelo gaat zich ontwikkelen op grond van het Masterplan Almelo. Het Masterplan geeft de ontwikkeling van Almelo aan voor de komende 30 jaar. Enkele belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen zijn:

- Verdere ontwikkeling van Regionaal bedrijventerrein Twente(XL Businesspark Twente). Het terrein moet ruimte bieden aan regionaal georiënteerde bedrijven die veel ruimte vragen;
- Tot 2030 moeten bedrijven kunnen groeien (gedifferentieerd naar verschillende typen);
- Behoud van de “vlinderstructuur”(groene longen);
- Ontwikkeling van het centrum en het stationsgebied;
- Herontwikkeling Havengebied en deelproject Buitenhaven West
- Ontwikkelen (en uitbreiden) van nieuwe woonwijken als Waterrijk, Indiëterrein, en Leemslagen Almelo Noord-oost;
- De bouw van een nieuw stadhuis

Het Stationsgebied vraagt in EV-perspectief om aandacht. In dit gebied bevindt zich een emplacement en belangrijke transportas(spoor) voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in combinatie met de aanwezigheid van grote aantallen personen (ROC, kantoren, appartementen).

In het kader van het Masterplan Almelo en het Structuurplan Almelo zal de komende jaren een grote herstructureringsopgave worden uitgevoerd. Vanuit het oogpunt van externe veiligheid is het noodzakelijk deze ontwikkelingen te structureren en op elkaar af te stemmen, waardoor knelpunten op het gebied van externe veiligheid in de toekomst kunnen worden voorkomen.

In nieuwe situaties of plannen waarbij sprake is van de vestiging van risicovolle bedrijven is een integrale toets van alle relevante beleidsvelden noodzakelijk.

Het ruimtelijke ontwikkelingsperspectief (toekomstige woonwijken en bedrijventerreinen) is opgenomen op de signaleringskaart (zie bijlage 3).

Hoofdstuk 4 laat zien hoe de gemeente wil omgaan met externe veiligheid in verschillende situaties.

3.3 Indeling in typen gebieden

Op basis van de aard en ligging van de risicobronnen is vanuit het perspectief van externe veiligheid een indeling gemaakt in gebieden waarvoor het wenselijk kan zijn om een verschillend veiligheidsniveau na te streven. Het gaat om de volgende typering van gebieden:

1. Woongebieden:
 - Gebieden met als voornaamste bestemming wonen.
2. Spooromgeving:
 - Wonen/werken met hoge dichtheid in de nabijheid van een belangrijke transportas.
3. Bedrijventerreinen:
 - Gebieden met als voornaamste bestemming bedrijvigheid (werken).
4. Landelijk gebied:
 - Gebieden met voornaamste bestemming (agrarisch) buitengebied, natuur en recreatie.

In hoofdstuk 4 is na het vaststellen van een aantal uitgangspunten per gebied een ambitieniveau voor de mate van externe veiligheid uitgewerkt. Op de signaleringskaart in bijlage 3 zijn de verschillende gebieden aangegeven, hierin krijgt de gebiedsdifferentiatie vorm. Dit is echter een externe veiligheid relevante verdeling. Dit houdt in dat hieruit geen conclusies getrokken kunnen/rechten kunnen worden ontleend met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen.

3.4 Taakuitvoering afstemming en samenwerking

De externe veiligheidstaken ter voorkoming of beheersing van risico's die ontstaan bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water, spoor en door buisleidingen worden bepaald door wat de wet en de 'wens' (beleid) voorschrijven.

Voorgeschreven externe veiligheidstaken moeten door de gemeente effectief (de juiste taken doen) en efficiënt (de juiste taken goed doen) worden uitgevoerd. In die zin dragen de resultaten van een onderzoek naar de huidige taakuitvoering, afstemming en samenwerking bij de gemeente bij aan het risicoprofiel.

Binnen de gemeentelijke organisatie is veel relevante externe veiligheidskennis aanwezig doordat is deelgenomen aan een experiment in het kader van de Experimentenwet Stad en Milieu (nu Interimwet Stad en Milieu), meerdere actualisaties van bestaande bestemmingsplannen, ontwikkelbestemmingsplannen, diverse verleende omgevingsvergunningen.

Er is bekend welke risicobronnen binnen de gemeente aanwezig zijn.

Voor wat betreft de inhoudelijke uitvoering van de externe veiligheidstaken is sinds 2009 de adviseur externe veiligheid aangewezen als aanspreekpunt, waar de organisatie terecht kan met vragen over externe veiligheid. De adviseur externe veiligheid van de gemeente Almelo is tevens werkzaam in het kennispunt externe veiligheid van de Regionale uitvoeringsdienst (RUD).

De kennis op het gebied van externe veiligheid bij de afdelingen die betrokken zijn bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid zal verder worden vergroot en actueel moeten worden gehouden. Nieuwe ontwikkelingen en regelgeving zorgen ervoor dat het bijhouden van kennis een structurele noodzaak is.

4.1 Visie op externe veiligheid

Eén van de kerntaken van de overheid is het bieden van een veilige leefomgeving voor haar burgers. In die zin draagt de gemeente Almelo een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om deze verantwoordelijkheid in te vullen formuleert de gemeente Almelo deze visie op externe veiligheid. Onderdeel van deze externe veiligheidsvisie is een afweging in het spanningsveld van externe veiligheidsambities enerzijds en maatschappelijke kosten anderzijds. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het externe veiligheidsbeleid weliswaar richting geeft en bepalend is voor de benadering van externe veiligheidssituaties, maar dat in voorkomende gevallen maatwerk mogelijk blijft (verantwoording groepsrisico).

Ambities binnen wettelijke kaders

Als het gaat om het ambitieniveau voor externe veiligheid binnen de gemeente Almelo is door de wetgever een minimum-veiligheidsniveau gedefinieerd. Zo bestaat voor het plaatsgebonden risico een grenswaarde en een richtwaarde waar aan moet worden getoetst. Voor groepsrisico bestaat een verantwoordingsplicht en de verplichting advies te vragen aan de Veiligheidsregio Twente; daarbij dient getoetst te worden aan een oriëntatie waarde. Binnen deze kaders staat het de gemeente Almelo vrij om eigen ambities te formuleren.

De kern van de visie van Almelo is de ambitie om een verantwoord evenwicht te scheppen tussen het gebruik van gevaarlijke (afval)stoffen, met de risico's die hieraan zijn verbonden en de behoefte aan veiligheid (bijv. in de woonomgeving).

Deze ambitie is gebaseerd op de overtuiging dat risico's een onderdeel zijn van het maatschappelijk verkeer. Dit laat onverlet dat de gemeente een verantwoordelijkheid heeft om deze risico's te minimaliseren en beheersbaar te maken, de nadelige effecten te reduceren en grenzen te stellen die gehandhaafd kunnen en moeten worden.

De gemeente kan niet op alle activiteiten met gevaarlijke (afval)stoffen direct invloed uitoefenen. De verantwoordelijkheid voor een verantwoorde omgang met deze stoffen ligt ook bij de gebruiker of eigenaar. Daarnaast bezitten de provinciale en de nationale overheid bevoegdheden en verantwoordelijkheden inzake gevaarlijke(afvalstoffen) binnen de gemeentegrenzen van Almelo.

Het is vanzelfsprekend dat de gemeente Almelo zich in ieder geval wenst te conformeren aan haar wettelijke verplichtingen. Dit betekent dat invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het groepsrisico en plaatsgebonden risico te overwegen. Het plaatsgebonden risico dient daarbij minimaal te voldoen aan de wettelijke grenswaarde. Voor wat betreft groepsrisico, effectbenadering en risicovol transport ontbreekt echter een harde wettelijke norm. Dit maakt het noodzakelijk om als gemeente Almelo eigen uitgangspunten vast te leggen voor het externe veiligheidsbeleid.

Wat is (aanvaardbaar) veilig?

Bij het formuleren van beleid voor externe veiligheid dient duidelijk te zijn wat wordt verstaan onder de term veiligheid. In het landelijke beleid en in regelgeving ten aanzien van veiligheid, de basis voor het gemeentelijke beleid, wordt een zogeheten risicobenadering toegepast. Dat wil zeggen dat een afweging wordt gemaakt welke

effecten aanvaardbaar zijn in relatie tot de kans waarop deze effecten zouden kunnen plaatsvinden. Als een risicosituatie acceptabel is wil dat dus zeggen dat de risico's aanvaardbaar worden geacht. Voor deze insteek is gekozen omdat de wetgever van mening is dat volledige veiligheid niet te garanderen is.

Aanvaardbare veiligheid betekent dus *niet*:

- Dat er geen ongelukken, incidenten of rampen met gevaarlijke (afval)stoffen kunnen voorkomen;
- Dat er geen dodelijke slachtoffers vallen bij een ongeluk, incident of ramp;
- Dat er geen gewonden vallen bij een ongeluk, incident of ramp.

Wat is aanvaardbare veiligheid wel:

- Voldoen aan wet- en regelgeving;
- Voldoen aan de ambities opgenomen in dit externe veiligheidsbeleid.

Op basis van het risicoprofiel en de gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen van de gemeente Almelo (zie hiervoor hoofdstuk 3) zijn de onderstaande algemene uitgangspunten op het gebied van externe veiligheid bepaald. In de volgende paragraaf worden deze specifiek uitgewerkt voor het plaatsgebonden en groepsrisico, de effectbenadering en risicocommunicatie.

4.2 Uitgangspunten externe veiligheidsbeleid

De gemeente Almelo streeft naar een verantwoord evenwicht tussen risico's en de behoefte aan de activiteiten die de risico's veroorzaken. Dit streven is gebaseerd op de overtuiging dat veiligheidsrisico's een onderdeel zijn van het maatschappelijke verkeer. De gemeente kan daarbij niet op alle gevaarlijke activiteiten direct invloed uitoefenen. Deze verantwoordelijkheid ligt ook bij de gebruiker of eigenaar en bij de provinciale- en de rijksoverheid. Dit laat onverlet dat de gemeente wel een verantwoordelijkheid heeft om veiligheidsrisico's te minimaliseren en beheersbaar te maken door zich voor te bereiden op mogelijke calamiteiten en door grenzen te stellen en deze te handhaven.

Algemene uitgangspunten:

1. De gemeente Almelo streeft naar een verantwoord evenwicht tussen het gebruik van gevaarlijke stoffen, met de risico's die hieraan verbonden zijn en de behoefte aan veiligheid.
2. Zoals in hoofdstuk 3 al aan de orde is gekomen, is de gemeente Almelo van oordeel dat een uniform beschermingsniveau inhoudt dat dit geldt voor alle risico's ten gevolge van gevaarlijke (afval)stoffen. Dit betekent dat ook aandacht wordt besteed aan bedrijven c.q. situaties die niet onder het BEVI-regime vallen doch die desondanks een verhoogd risico veroorzaken. Om een volledig beeld te verkrijgen van de risicobronnen heeft Almelo er voor gekozen zowel de bedrijven die nu onder het BEVI vallen als de zogenaamde drempelwaardenlijst³ bedrijven te inventariseren.

³ De drempelwaardenlijst (Leidraad Risico Inventarisatie,) is een lijst met categorieën van bedrijven die in principe een externe veiligheidsrisico zouden kunnen veroorzaken. Voor elke categorie is een drempel opgenomen, bijvoorbeeld een minimale aanwezigheid van een hoeveelheid van een bepaalde gevaarlijke stof, die bepaalt of een bedrijf wel of niet risicovol is. De drempelwaardenlijst wordt gebruikt om te bepalen of een bedrijf opgenomen dient te worden in een landelijk register, het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS).

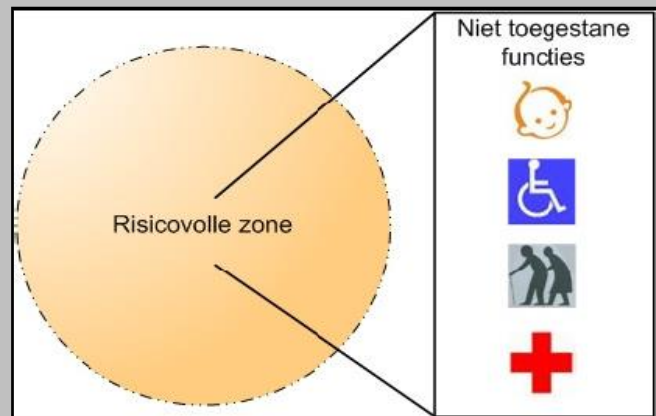
3. Ten aanzien van de verantwoording van het groepsrisico voor risicobronnen weergegeven op deze drempelwaardenlijst sluit de gemeente Almelo aan bij de verantwoordingssystematiek zoals voorgeschreven in art 12 en 13 van het BEVI.
4. Voor de toepassing van dit EV-beleid onderscheidt de gemeente Almelo vier gebiedstypen: woongebieden, spooromgeving, bedrijventerreinen en landelijk gebied.
5. In woongebieden wordt een zo groot mogelijke veiligheid nagestreeft. In woongebieden worden dan ook geen nieuwe risicobronnen⁴ toegelaten. Huidige bronnen blijven wel bestaan voor zover zij vallen binnen de wettelijke normstelling;
6. Voor bestaande stationaire risicobronnen geldt een standstillbeginsel/uitsterfbeleid. Huidige bronnen blijven dus wel bestaan voor zover zij vallen binnen de wettelijke normstelling. Wel zal gestreefd worden naar een zo veilig mogelijke situatie;
7. De spoorzone is een gebied met wonen & werken met een hoge dichtheid in de nabijheid van een belangrijke transportas. In dit gebied wordt daarom extra aandacht besteed aan zelfredzaamheid van de gebruikers en de mogelijkheden voor rampbestrijding onder andere door het treffen van (bron)maatregelen en specifieke aandacht van de brandweer en de overige hulpdiensten.
8. De externe veiligheidsambities voor bedrijventerreinen en landelijk gebied zijn gelijk, al gelden er op basis van bestemmingsplannen uiteraard wel andere voorschriften met betrekking tot de vestigingsmogelijkheden voor bedrijven in deze twee gebieden.
9. Op bedrijventerreinen en in het landelijke gebied accepteert de gemeente een enigszins minder streng veiligheidsregime met betrekking tot de veiligheid naar de omgeving. Almelo wil bedrijvigheid de ruimte bieden, de komst van inrichtingen met een beperkte risicobelasting op de omgeving is daarom onder voorwaarden mogelijk.
10. Waar zich EV-knelpunten voor (kunnen) doen, besteedt de gemeente aandacht aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen. Pas daarna komen effectmaatregelen aan de orde.
11. Bij het beoordelen van risicosituaties worden aanvullend op de beoordeling van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ook de mogelijke effecten en beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van een calamiteit betrokken.
12. Risicocontouren (PR 10⁻⁶) beperken zich in nieuwe situaties, in principe, tot de inrichtingsgrens.
Ruimtebeslag op andermans grond (inrichtingsgrens overschrijdende PR 10⁻⁶) kan alleen onder voorwaarden plaatsvinden (voldoende bronmaatregelen toegepast) en alleen dan als de risico's voldoende zijn beargumenteerd en gecommuniceerd met de belanghebbenden.
13. Zeer kwetsbare groepen worden extra beschermd waarbij het uitgangspunt is in nieuwe situaties geen functies bestemd voor niet zelfredzame of verminderd zelfredzame personen te realiseren binnen het invloedsgebied van een risicobron (zie toelichting).
14. Bij de spoorzone en de zone langs hoge druk aardgasleidingen hanteert de gemeente Almelo een zogeheten zonering die nader wordt uitgewerkt in bijlage 7.
15. In bepaalde gevallen hanteert de gemeente Almelo een korte standaard groepsrisicoverantwoording die in bijlage 8 zal worden toegevoegd.
16. Geen harde norm als risicoplafond stellen voor het groepsrisico. Er is geen wettelijk plafond voor het maximaal toelaatbare groepsrisico. Ook heeft de gemeente Almelo niet de ambitie om een dergelijk hard plafond in te stellen.

⁴ Risicobronnen: transportleidingen voor gas, olie en chemicaliën (buisleidingen), transporten met routeplichtige gevaarlijke stoffen, (m.u.v. ontheffingsroutes) BEVI-inrichtingen en inrichtingstypen weergegeven in bijlage 6 (IPO-VNG-Drempelwaardentabel).

Gemeente Almelo kiest ervoor om de oriëntatiewaarde van het groepsrisico niet als harde norm te hanteren. Juist bij het groepsrisico is afgestapt van de klassieke normbenadering. Er is een oriëntatiewaarde en dit is een ijkpunt en geen norm. Het doel van de verantwoordingsplicht is juist om naast de omvang van het groepsrisico (en de verhouding tot de oriëntatiewaarde) discussie te laten plaatsvinden over de veiligheid van de risicobron, de interactie met de omgeving, de capaciteiten van de hulpverlening en de mogelijkheden tot zelfredzaamheid. Een afweging op basis van deze aspecten biedt de basis voor de invulling van de verantwoordingsplicht.

Toelichting: Zeer kwetsbare groepen worden extra beschermd

Voor bijzondere kwetsbare objecten (zoals basisscholen, ziekenhuizen, verzorgingscentra) geldt dat de aanwezige personen zichzelf moeilijk kunnen redden tijdens een incident. Deze objecten zouden zover mogelijk van risicobronnen af moeten liggen. Zelfredzaamheid is een belangrijk element in het beheersen van de veiligheidsrisico's. Onder zelfredzaamheid wordt in relatie tot de hulpverlening het vermogen verstaan om een ruimte, gebouw of gebied zelfstandig te kunnen verlaten binnen een bepaald tijdsbestek. De term zelfredzaamheid staat dus totaal los van de hieronder beschreven gebiedstypen. Niet zelfredzame personen zouden zich op een bedrijventerrein kunnen bevinden. Bijvoorbeeld de opvang/werkplaats voor gehandicapten. Met het treffen van maatregelen ter verhoging van de zelfredzaamheid voor aanwezigen kunnen vele slachtoffers bij een incident worden voorkomen. Het toevoegen van groepen niet-zelfredzame of verminderd zelfredzame personen binnen invloedsgebieden heeft invloed op de beoordeling van de zelfredzaamheid. Het heeft consequenties voor de benodigde inzet van hulpverlenende instanties. Die benodigde hulpverleningscapaciteit is vaak zowel financieel als materieel niet haalbaar. Daarom is het uitgangspunt dat bij nieuwe ontwikkelingen binnen invloedsgebieden rondom risicobronnen geen minder objecten met zelfredzame mensen worden toegevoegd. Een toevoeging van minder zelfredzame mensen kan slechts incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.

Een belangrijke definitie is wat verstaan wordt onder objecten voor minder zelfredzame personen. Dit zijn voor de gemeente Almelo::

- _ basisscholen en scholen voor bijzonder onderwijs;
- _ zorginstellingen en ziekenhuizen;
- _ bejaardenhuizen;
- _ kinderdagopvang;
- _ aanleunwoningen bij zorginstellingen of bejaardenhuizen;
- _ dagverblijfplaatsen voor minder zelfredzame personen (bv. sociale werkvoorziening);
- _ cellencomplex(en) of daarmee gelijkgestelde inrichtingen

Spoorzone

De spoorzone is een gebied binnen de gemeente Almelo met wonen & werken en vaak een hoge dichtheid in de nabijheid van een belangrijke transportas.

De spoorzone binnen de gemeente Almelo is daarom een gebied waar bij een incident op het spoor de effecten op de omgeving groot kunnen zijn

Door de hoge transportintensiteiten, gevaarlijke stoffen en de reeds bestaande ruimtelijke bebouwing en structuren is het groepsrisico op bepaalde locaties (met name de stationsomgeving) al hoog.

De meeste veiligheidswinst kan gehaald worden door bronmaatregelen, zoals minder vervoer van gevaarlijke stoffen, veilige transportwagons, minder wissels. Dit zijn maatregelen waar de gemeente weinig tot geen invloed op heeft, maar wel een actieve lobby voor heeft gevoerd en nog steeds voert. Het vastleggen van functies in het bestemmingsplan, vluchtroutes, een bepaalde minimale bebouwingsafstand tot het spoor en dergelijke zijn wel in hoge mate beïnvloedbaar. Dit zijn dan ook maatregelen waar de gemeente rekening mee houdt. Naast een rekenkundige hoogte van het groepsrisico vindt de gemeente Almelo dat ook dient te worden nagedacht over hoe de veiligheid slim kan worden vergroot en de gevolgen bij een incident kunnen worden verkleind.

Uit het verleden blijkt namelijk dat rampen bijna altijd onvoorzien zijn. Met andere woorden: Er doet zich een scenario voor dat niet is meegenomen in de risicoberekening of dat nooit voor mogelijk werd gehouden (recent voorbeeld is de ramp in Japan waarbij een aardbeving zorgt voor een overstroming en problemen met kerncentrales). Bij risicoberekeningen worden veel aannames gedaan, aannames die op zichzelf ter discussie staan, los van het feit dat de post 'onvoorzien' (vanwege het onvoorziene karakter ervan) er dus ook niet bijzit.

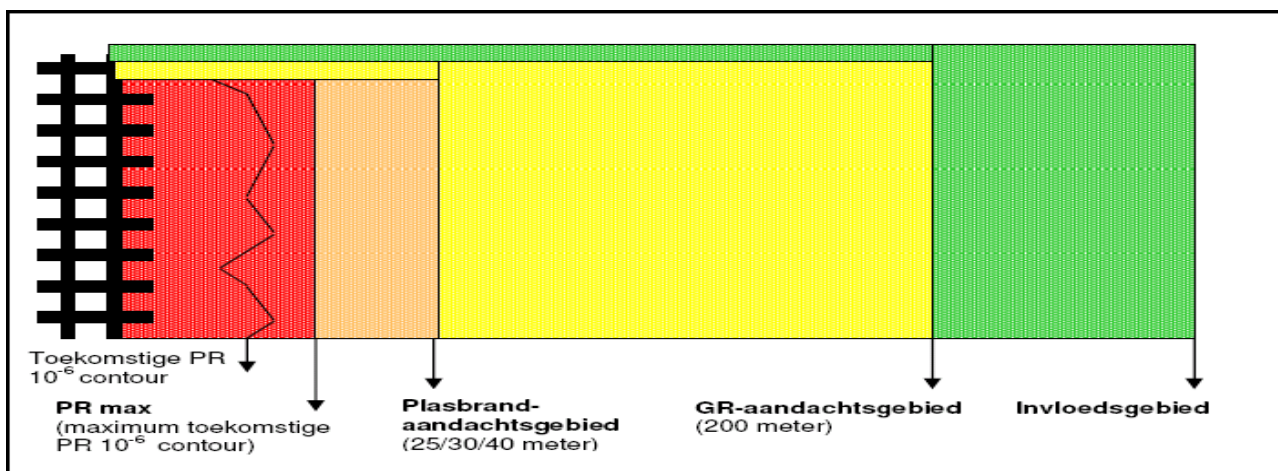
Naast het in hoofdstuk 3 besproken Basisnet spoor is en blijft het daarom belangrijk om als gemeente effecten van incidenten te kunnen minimaliseren. Als er in de toekomst een incident met gevaarlijke stoffen plaatsvindt, is het dus belangrijk dat het effect van een dergelijk incident (het aantal slachtoffers) niet rampzalige vormen aanneemt. Juist op het effect van zo'n incident kan een gemeente invloed hebben. Een incident met gevaarlijke stoffen hoeft daarom ook niet altijd een ramp te worden.

Als er bijvoorbeeld een incident met gevaarlijke stoffen op het spoor plaatsvindt dan kunnen o.a. de volgende aspecten bepalen hoe groot het effect (slachtoffers) is:

- Het niveau van bluswater (capaciteit bluswater, opstelplekken brandweerwagens);
- De bereikbaarheid van het spoor voor hulpdiensten;
- De hoeveelheid mensen vlakbij het spoor (hoe meer mensen hoe meer mogelijke slachtoffers);
- De afstand van objecten tot het spoor;
- De mate van zelfredzaamheid van deze mensen (kunnen zij het gebied zelfstandig verlaten?);
- De vluchtwegen (van de risicobron af);
- Bouwtechnische maatregelen voor gebouwen (ventilatie systeem, explosiewerend glas enz.);
- Risico communicatie (weten mensen wat ze moeten doen?).

De gemeente Almelo heeft naast het basisnet spoor daarom ook zelf de ambitie de veiligheid nabij het spoor te vergroten en de gevolgen bij een incident te verkleinen. Dit is gedaan door een spoorzone te hanteren.

Door als gemeente een bepaalde zonering langs het spoor aan te brengen kan per zone een afwegingskader worden gehanteerd bij de realisatie van toekomstige ruimtelijke ontwikkeling. Hierbij geldt altijd dat ontwikkelingen vlakbij het spoor een grotere invloed op het groepsrisico hebben en dus moeilijker zijn af te wegen dan ontwikkelingen op grote afstand van het spoor, die niet significant meer bijdragen aan het groepsrisico. Er is geen wettelijk plafond voor het maximaal toelaatbare groepsrisico langs het doorgaand spoor. Ook heeft de gemeente Almelo niet de ambitie om een dergelijk plafond in te stellen. Wel krijgt externe veiligheid bij ontwikkelingen nabij het spoor voldoende aandacht door gebruikt te maken van de spoorzoneringen. Voor een uitwerking van deze zoneringen met de ambities daarbij wordt verwezen naar bijlage 7:

zoneringen

Figuur 2 (zonering)

** de rode zone betreft het plaatsgebonden risico. De gemeente Almelo heeft geen plaatsgebonden risicocontour langs het spoor. De rode zone zal daarom verder niet worden behandeld. Een plasbrandaandachtsgebied is formeel ook niet aanwezig binnen de gemeente Almelo, toch is er voor gekozen wel een zone van 30 meter te hanteren in bijlage 7.*

4.3 Externe veiligheidsambities gemeente Almelo

Als de bovenstaande algemene uitgangspunten voor externe veiligheid van de gemeente Almelo op de verschillende gebiedstypen (zie 3.3) worden toegepast, volgen daaruit de onderstaande ambities per gebied voor het plaatsgebonden risico, het groepsrisico en de effectbenadering; ook wordt stilgestaan bij risicocommunicatie.

Bestaande situaties:

In bestaande situaties is het niet altijd mogelijk om de uitgangspunten en ambities die gelden voor nieuwe situaties toe te passen.

Voor bestaande situaties geldt dat deze worden geaccepteerd indien ze voldoen aan de wettelijke grenswaarden. Voor situaties waarin niet aan de grenswaarde van het plaatsgebonden risico wordt voldaan wordt een saneringsprogramma opgesteld en uitgevoerd. [Bij een overschrijding van de oriëntatie waarde van het groepsrisico in bestaande situaties zal de gemeentelijke brandweer \(per 1-1-2013 Brandweer Twente\), maar ook de overige hulpdiensten, bijzondere aandacht besteden aan de voorbereiding](#)

op een eventuele calamiteit (hierbij wordt de Veiligheidsregio Twente om advies gevraagd).

Onderstaande uitgangspunten en ambities gelden voor *nieuwe situaties*.

Nieuwe situaties

WOONGEBIEDEN

Ambitie plaatsgebonden risico

- Kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties niet binnen de 10^{-6} contour van een bedrijf, transportas(weg, spoor en water)of buisleiding liggen (wettelijk voorgeschreven).
- Beperkt kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties binnen de 10^{-6} contour, doch buiten de 10^{-5} contour, van een risicobron liggen mits [een toetsing plaatsvindt op zelfredzaamheid en de mogelijkheden voor rampenbestrijding en dit na bestuurlijke afweging positief wordt beoordeeld](#).
- Er worden geen nieuwe risicobronnen geïntroduceerd.

Ambitie groepsrisico

- Toename van het groepsrisico door uitbreiden van risicobronnen is niet toegestaan.
- Toename van groepsrisico door een structurele toename van het aantal personen in het invloedsgebied is wel toegestaan, mits invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI. Hierbij wordt rekening gehouden met het advies van de Veiligheidsregio Twente in het kader van de verantwoordingsplicht groepsrisico.
- De oriëntatie waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als richtwaarde beschouwd. Een – geringe - overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.
- Een toename van NIET zelfredzame personen in een invloedsgebied wordt niet acceptabel geacht. Een toename kan slechts incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.

SPOORZONE

Ambitie plaatsgebonden risico

De gemeente Almelo heeft geen plaatsgebonden risico rondom het doorgaand spoor.

Ambitie groepsrisico

- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico. Hierbij wordt rekening gehouden met het advies van de Veiligheidsregio Twente in het kader van de Verantwoordingsplicht Groepsrisico.
- De oriëntatie waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als richtwaarde beschouwd. Een – geringe - overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.
- Toepassing van zoneringen zoals in bijlage 7 is uitgewerkt. Waarbij tevens geldt dat een toename van objecten met NIET zelfredzame personen in een invloedsgebied niet acceptabel wordt geacht. Een toename kan slechts incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.

BEDRIJVENTERREINEN & LANDELIJK GEBIED

Ambitie plaatsgebonden risico

- Beperkt kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties binnen de 10^{-6} contour van een risicobron liggen **mits een toetsing plaatsvindt op zelfredzaamheid en de mogelijkheden voor rampenbestrijding, en dit na bestuurlijke afweging positief wordt beoordeeld.**
- In nieuwe situaties dienen de 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR 10^{-6} contour door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is en daarna uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden.

Ambitie groepsrisico⁵

- **Het invloedsgebied van een nieuwe risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.**
- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen. Hierbij wordt rekening gehouden met het advies van de Veiligheidsregio Twente in het kader van de Verantwoordingsplicht Groepsrisico.
- De oriëntatie waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als richtwaarde beschouwd. Een – geringe - overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.
- **Een toename van NIET zelfredzame personen in een invloedsgebied wordt niet acceptabel geacht. Een toename kan slechts incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.**

⁵ In lijn met onze opvatting dat in nieuwe situaties de contour van het plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6}) van risicovolle inrichtingen binnen de inrichtingsgrens dient te blijven, zullen wij ons in gevallen waarin wij niet het bevoegd gezag voor zulke of andere risicobronnen zijn inspannen om de contouren van het plaatsgebonden risico ook zo dicht mogelijk bij de bron te houden. Daartoe treden wij in overleg met het bevoegd gezag en de risicobron om ons standpunt uit te dragen. Aanvullend daarop maken wij in relevante procedures gebruik van onze mogelijkheden om als wettelijk adviseur ons externe veiligheidsstandpunt uit te dragen.

Toelichting: Ambitie invloedsgebied groepsrisico

Het invloedsgebied is het gebied waarin volgens bij regeling van de minister vast te stellen regels personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Het invloedsgebied voor het groepsrisico is het gebied tot de 1% letaliteitsgrens, tenzij er een vastgestelde rekenafstand bestaat zoals bij LPG-tankstations, waar de grens van het invloedsgebied op 150 meter is gesteld. Dit zijn de zogeheten categoriale inrichtingen uit het Bevi.

Deze 1%-letaliteitsgrens geeft de afstand aan van de risicovolle inrichting of transportroute tot een punt waarbij een daar aanwezige persoon nog een kans van 1% heeft om te overlijden ten gevolge van een ongeval binnen die inrichting.

Bij sommige gevallen waarbij er *geen* vastgestelde afstand voor het invloedsgebied is vastgelegd, maar er eerst een berekening dient te worden uitgevoerd, kan de 1%-letaliteitsafstand wel enkele honderden meters groot zijn (bijvoorbeeld bij niet-categoriale inrichtingen zoals BRZO bedrijven of invloedsgebieden van transportassen). Het is niet in de geest van dit externe veiligheidsbeleid de ambities met betrekking tot het invloedsgebied ook (altijd) te laten gelden voor deze situaties.

Als in deze nota ambities worden uitgesproken met betrekking tot het invloedsgebied groepsrisico, wil de gemeente Almelo daarom bij deze gevallen kunnen beslissen, een gecorrigeerde, kleinere afstand voor het invloedsgebied te hanteren.

In voorkomende gevallen wil de gemeente Almelo dus zelf beoordelen of de algehele regel opgaat (de grote 1%-letaliteitsafstand), of dat zij op gepaste wijze een minder ruimere afstand hanteert voor de ambitie met betrekking tot het invloedsgebied (met name bij *niet* categoriale inrichtingen en bij bepaalde transportassen).

De ambities in het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Almelo dienen immers wel recht te doen aan de reden waarvoor het invloedsgebied is bedacht. Daarnaast hoeft het hanteren van een kleinere afstand niet te kosten te gaan van de veiligheidsambities.

Een eventuele gecorrigeerde afstand voor het invloedsgebied hanteren zal in de praktijk mogelijk zijn bij de hieronder vermelde ambities uit hoofdstuk 4 van dit externe veiligheidsbeleid.

- Het invloedsgebied van een nieuwe risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen
- Een toename van NIET zelfredzame personen in een invloedsgebied wordt niet acceptabel geacht. Een toename kan slechts incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden.
- Toename van groepsrisico door een significante toename van het aantal personen in het invloedsgebied is wel toegestaan, mits invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI. Hierbij wordt rekening gehouden met het advies van de Veiligheidsregio Twente in het kader van de verantwoordingsplicht groepsrisico.

4.4 Effectbenadering

Risicobronnen die voldoen aan de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico en onder de oriëntatie waarde van het groepsrisico blijven, kunnen bij een calamiteit wel schadelijke en letale effecten voor de mens veroorzaken. In dergelijke gevallen dienen de te verwachten effecten ook in de beoordeling te worden betrokken. Vanuit het oogpunt van pro-actie en preventie dient te worden gekeken naar de mogelijkheden voor beperking, beheersing en bestrijding van effecten en de beschikbare capaciteit van de hulpverleningsdiensten.

Nieuwe en bestaande situaties

Bij ruimtelijke besluiten en afwijkingen middels een omgevingsvergunning en bij het houden van toezicht, wordt specifiek aandacht gegeven aan:

- De exacte locatie van risicobronnen in relatie tot de ruimtelijke ordening in de omgeving (bestaande en geprojecteerde kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten);
- De mogelijkheden voor inzet van hulpdiensten (brandweer Twente, geneeskundige dienst en politie);
- De mogelijkheden voor het treffen van aanvullende maatregelen en het verhogen van de zelfredzaamheid;
- Eventuele mogelijke aanvullende maatregelen welke op basis van de voortgang van de stand der techniek kunnen worden opgelegd in de vergunning.

4.5 Risicocommunicatie

Risicocommunicatie is communicatie over risico's die een ramp of crisis kunnen veroorzaken, over de maatregelen die de overheid heeft getroffen ter voorkoming en bestrijding ervan en over de door de bevolking te volgen gedragslijn.

Een gemeente heeft de plicht haar inwoners en belanghebbende organisaties vooraf te informeren over mogelijke rampen en ongevallen. Risicocommunicatie is dus iets anders dan crisiscommunicatie, die immers plaatsvindt tijdens en na een ramp. Bij risicocommunicatie worden de burgers geïnformeerd over risico's die zich in hun directe woon- en werkomgeving kunnen voordoen en voorbereid worden op zo'n situatie. De provincie ondersteunt de gemeenten in haar risicocommunicatie met de provinciale risicokaart die te vinden is via de website van de provincie Overijssel.

De moderne samenleving kan worden getypeerd als een risicosamenleving. De risico's die de samenleving bedreigen zijn in veel gevallen onzichtbaar, zodat het definiëren en interpreteren van risico's cruciaal wordt. Waar sprake is van risico's moet veel zorg worden besteed aan communicatie en informatieverstrekking. Burgers moeten weten waar ze aan toe zijn. Verwarring en tegenstrijdige berichten moeten worden voorkomen. Daarmee levert risicocommunicatie een bijdrage aan de weerbaarheid en zelfredzaamheid van de bevolking.

Er bestaan afspraken tussen de verschillende overheden over wie op welke wijze over risico's communiceert. De Wet veiligheidsregio's bepaalt welke instantie verantwoordelijk is voor de voorlichting en informatieverstrekking in geval van een calamiteit. Deze rolverdeling geldt ook voor de communicatie over risico's die tot een ramp zouden kunnen leiden. Met de komst van de Wet veiligheidsregio's ligt de wettelijke plicht voor het zorgdragen van risicocommunicatie bij het bestuur van de veiligheidsregio Twente. Dat wil niet zeggen dat gemeentes geen taken of verantwoordelijkheden meer hebben. Als actor in het communicatieproces geeft de gemeente lokale invulling aan landelijke provinciale en regionale initiatieven. Met

betrokken organisaties worden afspraken gemaakt over hun rol bij de lokale uitvoering van risicocommunicatie.

In de strategie rondom risicocommunicatie wordt gewerkt volgens een driesporenbeleid: Een algemene publiekscampagne, lokale doelgroepcommunicatie en thematische communicatie.

In het uitvoeringsprogramma wordt risicocommunicatie als structurele en incidentele taak opgenomen.

Enkele taken zijn o.a.:

- Deze beleidsvisie externe veiligheid wordt openbaar gemaakt in samenhang met de totale veiligheidsvisie van de gemeente Almelo;
- De ligging van risicobronnen in de gemeente Almelo wordt weergegeven op de provinciale risicokaart, via het RRGs en via de website van de gemeente Almelo;
- Op de gemeentelijke website wordt, op basis van deze beleidsvisie, duidelijk inzicht verschaft in de wijze waarop de gemeente Almelo omgaat met (toekomstige) risico's;
- Bij de gemeente zal een centraal aanspreekpunt worden opgezet voor vragen die burgers en bedrijven hebben over risico's.

5 UITVOERING

5.1 Van ambities naar acties

De in dit beleidsplan geformuleerde uitgangspunten en ambities kunnen alleen gerealiseerd worden als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet op welke wijze de uitgangspunten en ambities van de gemeente Almelo worden omgezet in acties.

Voorop staat dat externe veiligheid een takenveld kent waaraan vele gemeentelijke disciplines een bijdrage moeten leveren: milieu, RO, brandweer Twente, verkeer en vervoer, openbare orde en veiligheid, bouwen, communicatie en economische zaken. Waar toepasselijk, is sprake van inzet bij beleidsvorming, vergunningverlening en handhaving. Het merendeel van de werkzaamheden ligt echter bij de afdelingen Milieu, RO en de brandweer Twente. Zij leveren belangrijke 'producten' in de eerste drie schakels van de veiligheidsketen (proactie, preventie, preparatie). Bij de totstandkoming van die producten nemen zij de uitgangspunten en ambities van dit EV-beleid in acht.

In hoofdlijnen strekken de acties van de discipline milieu zich uit over het inventariseren en invoeren (RRGS) van risicovolle inrichtingen en het op de eigen signaleringskaart hebben (en houden) van een actueel beeld van risicobronnen en andere relevante situaties. Verder liggen er taken (actualiseren, verlenen, handhaven) op het gebied van de omgevingsvergunningen van risicovolle inrichtingen en meldingen van niet-vergunningplichtige risicobronnen. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden dienen structureel te zijn verankerd in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.

Onderhavig beleid vindt eveneens zijn toepassing binnen de ruimtelijke besluitvorming. Dit gebeurt hoofdzakelijk bij de vaststelling van het bestemmingsplan en het verlenen van een omgevingsvergunning. Middels de ruimtelijke onderbouwing/toelichting wordt uiteengezet wat de keuzes zijn en wat deze keuzes betekenen voor de externe veiligheid. Een verantwoording van het groepsrisico maakt hier indien nodig deel van uit. De gemaakte keuzes worden vertaald in mogelijkheden en beperkingen in de regels en verbeelding van een bestemmingsplan en het besluit omtrent een omgevingsvergunning.

De beheersing van calamiteiten zal door maatregelen als rampenplannen, rampbestrijdingsplannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten, vluchtroutes, waarschuwings- en bestrijdingsvoorzieningen door de hulpdiensten (m.n. de brandweer) goed moeten worden afgestemd op de risico's die zich in de gemeente ten gevolge van gevaarlijke stoffen kunnen voordoen. Ook heeft de brandweer Twente een belangrijke adviestaak richting de taakuitvoering van Milieu en RO.

Uitgangspunten en ambities zijn niet tijdloos. Interne en externe factoren en omstandigheden kunnen zorgen voor een aanpassing van het externe veiligheidsbeleid. Aanpassing is slechts mogelijk na goedkeuring van de gemeenteraad. De vaststelling van relevante wijzigingen in het externe veiligheidsbeleid dient door de gemeenteraad te gebeuren.

5.2 Uitvoeringsprogramma externe veiligheid

5.2.1 Incidentele en structurele taken

De gemeente Almelo zal het gewenste externe veiligheidsniveau realiseren door het (laten) uitvoeren van:

- Incidentele taken
Onder incidentele taken worden die taken verstaan die erop zijn gericht om nieuw beleid te implementeren en/of om achterstanden bij de implementatie van bestaand beleid in te halen.
- Structurele taken
Structurele taken zijn taken die permanent deel uitmaken van het gemeentelijke takenpakket en waarvan de uitvoering frequent aan de orde is. Deze taken worden hetzij specifiek verricht, of zijn onderdeel van andere gemeentelijke activiteiten.

Deze incidentele en structurele taken spelen zich af rond de volgende drie **thema's**:

1. Signaleren en inventariseren van risico's – de gemeente heeft en houdt een beeld van de aanwezige externe veiligheidsrisico's.
2. Oplossen van knelpunten / scheppen van randvoorwaarden – het beeld van externe veiligheidsrisico's kan aanleiding geven tot het wegnemen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden om knelpunten te voorkomen.
3. Inbedden van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten – gerealiseerde randvoorwaarden (o.a. organisatorisch, technisch, financieel, juridisch) staan garant voor structureel werken met uitgangspunten en ambities van het externe veiligheidsbeleid.

Het overzicht van taken die incidenteel dan wel structureel door de gemeente Almelo moeten worden uitgevoerd wordt weergegeven in het taakverdelingschema. Dit programma is tot stand gekomen na confrontatie van de huidige taakuitvoering met het takenpakket zoals dat door wetgeving, gekozen uitgangspunten en ambities wordt vereist. Aan de hand van de daadwerkelijke situatie bij de gemeente heeft het schema zijn uiteindelijke vorm gekregen.

Het taakverdeling schema wordt jaarlijks geactualiseerd. De monitoring van de voortgang van het programma vindt plaats door het team Stad en economie, die zich daarvoor laat informeren door de andere afdelingen welke in het schema bij specifieke taken staan genoemd als 'trekkende' of 'betrokken' afdeling/personen.

In bijlage 5 is het taakverdeling schema weergegeven, met een uitwerking op detailniveau. Het schema geeft weer welke incidentele en structurele acties zijn gepland.

De gemeente Almelo zal het gewenste externe veiligheidsniveau realiseren aan de hand van de bovengenoemde thema's. In de volgende paragrafen wordt dit kort toegelicht.

5.2.2 Risico-inventarisatie en risicosignalering

De gemeente Almelo heeft inmiddels invulling gegeven aan de taak om risico's en kwetsbare objecten te inventariseren. Hierbij is aangesloten bij het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS). De risico inventarisatie dient bruikbaar te zijn voor procedures waarin externe veiligheid een rol heeft. Om dit mogelijk te maken heeft de gemeente Almelo een signaleringskaart opgesteld, waarop onder andere de

risicobronnen en kwetsbare objecten zijn weergegeven. Hierop zijn ook geprojecteerde woningbouwgebieden en bedrijventerreinen weergegeven. De signaleringskaart geeft snel een indruk van (potentiële) probleemlocaties op het gebied van externe veiligheid. De risico-inventarisatie en de bijbehorende signaleringskaart dienen actueel te blijven. Hiertoe wordt bij wijzigingen de signaleringskaart (direct) bijgewerkt.

Het bovenstaande resulteert onder meer in de volgende acties:

- Signaleringskaart digitaliseren;
- Actueel houden van de risico-inventarisatie;
- Wijzigingen verwerken op de signaleringskaart.

5.2.3 Oplossing knelpunten / scheppen randvoorwaarden

Hier staan het oplossen van huidige en voorkómen van toekomstige knelpunten centraal.

Om toekomstige knelpunten te voorkómen moeten wel een aantal randvoorwaardelijke maatregelen worden genomen. Deze maatregelen zijn overwegend van procesmatige (organisatorische) aard en hebben betrekking op het structureel borgen van externe veiligheid taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in procedures en beschrijvingen van werkprocessen. Met name gaat het om het borgen van vroegtijdig overleg tussen RO, milieu en de brandweer Twente over externe veiligheid bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen en het opstarten van bestemmingsplanprocedures. Ook is het van belang dat voldoende externe veiligheid kennis aanwezig is en blijft. Communicatie met externe partijen (buurgemeenten, provincie, Veiligheidsregio Twente etc.) is nodig om bekend te zijn met risicobronnen die onder een ander bevoegd gezag vallen en om hierop invloed te kunnen uitoefenen.

Eveneens van incidentele aard, maar niet minder belangrijk is het onderzoek naar de noodzaak om bestemmingsplannen te actualiseren c.q. aan te passen aan wettelijke eisen alsmede uitgangspunten en ambities van dit externe veiligheid beleidsplan. Hierbij gaat het concreet om het opnemen van voorschriften die regelen dat:

- de $PR=10^{-6}$ plaatsgebonden risicocontour binnen de inrichtingsgrenzen dient te blijven. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de $PR 10^{-6}$ contour door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is en daarna uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden;
- de realisatie van kwetsbare (en beperkt kwetsbare objecten onder voorwaarde) binnen een 10^{-6} contour niet (langer) mogelijk is;
- een invloedsgebied van een risicobedrijf niet over een woongebied mag vallen.

Adequate zonering van bedrijventerreinen in de zone langs woongebieden voorkomt het introduceren van externe veiligheidsrisico's in deze gebieden. Aanpassing van bestaande bestemmingsplannen en het opnemen van voorschriften in nieuwe en nog te actualiseren bestemmingsplannen is hiervoor nodig.

Ook dient nagegaan te worden of beperkt kwetsbare objecten die op dit moment binnen een PR 10-6 contour liggen kunnen veranderen in een kwetsbaar object waardoor een saneringssituatie kan ontstaan. Als dit het geval is dient het bestemmingsplan aangepast te worden.

Inventariseren van de te actualiseren milieuvergunningen en actualisatie daarvan is nodig om aanwezige en toekomstige risico's te beperken (bijvoorbeeld begrenzen van de doorzet bij LPG-tankstation dat inmiddels is gedaan).

Na actualisatie van omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen is het zaak om het handhavingsregime aan de nieuwe situaties aan te passen.

Tenslotte dienen de uitgangspunten en ambities van dit externe veiligheidsbeleid (inclusief het uitvoeringsprogramma) binnen de gemeente te worden gecommuniceerd.

Het bovenstaande resulteert onder meer in de volgende acties:

- Structureel borgen van externe veiligheid taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in procedures en beschrijvingen van werkprocessen, zodat bij ruimtelijke ontwikkeling vroegtijdig aandacht aan externe veiligheid besteed wordt hierbij dient tevens aandacht te worden besteed aan de benodigde menskracht;
- Aanpassen en actualiseren van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen;
- Aanpassen handhavingsregime aan geactualiseerde omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen;
- Structureren en vastleggen periodiek overleg met externe betrokken partijen.
- Structureel borgen van de adviestaak brandweer Twente;
- Interne communicatie van externe veiligheidsbeleid;
- Ontheffingen transport gevaarlijke stoffen verlenen;
- Opstellen operationele planvorming;
- Risicocommunicatie.

5.2.4 Inbedding van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten

De eerste stap is het bekendmaken van het externe veiligheidsbeleid binnen de gemeentelijke organisatie. Dit gebeurt door een presentatie van het externe veiligheidsbeleid bij het vaststellen van dit beleid. Ook externe partijen als buurgemeenten, provincie en Veiligheidsregio Twente worden ingelicht over het beleid. Het EV-beleid wordt geborgd door het taakverdeling schema jaarlijks te evalueren en door aan de gemeenteraad aan te laten geven wat na een jaar is bereikt middels een jaarverslag externe veiligheid. Eens in de vier jaar zal het externe veiligheidsbeleid worden bekeken en indien nodig worden aangepast op volledigheid en juistheid en op de uitvoering van doelen en ambities.

Na het inventariseren en in kaart brengen van de feitelijke risicosituatie, het oplossen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden kunnen wettelijke eisen alsmede uitgangspunten en ambities van dit beleidsplan in de praktijk op een geborgde wijze worden toegepast in gemeentelijke producten. Op die wijze worden risico's beheersbaar gemaakt met name door preventief/proactief aandacht te schenken aan externe veiligheid bij alle nieuwe vergunningen en bestemmingsplannen.

Na aanpassing van het handhavingsregime kan ook op het gebied van handhaving en controle structureel worden opgetreden. Periodiek worden vergunde risicorelevante inrichtingen en risicovolle AMvB-bedrijven gecontroleerd. Ook wordt op periodieke basis de status van eventuele (beperkt) kwetsbare objecten tegen het licht gehouden die in de nabijheid van risicobronnen liggen.

De kennis van hen die in hun dagelijks werk regelmatig met externe veiligheid te maken hebben, moet van een adequaat niveau zijn en blijven. Het betreft personen van zowel milieu, ro als brandweer Twente. Er dient ook rekening te worden gehouden met 'back-up' kennis, dat wil zeggen kennis bij personen die – in het geval van afwezigheid van collega – verstand van zaken hebben. Kennisvergaring vindt plaats door het volgen van relevante cursussen.

In het kader van pro-actie, preparatie en preventie en de rampenbestrijding is het van groot belang dat burgers zelfredzaam zijn en hulpdiensten exact weten met welk soort calamiteiten ze geconfronteerd kunnen worden. De gemeente heeft ook een wettelijke verplichting om informatie te verstrekken. Dit wordt onder andere gedaan door het verschaffen van informatie bij vergunningprocedures en bestemmingsplanwijzigingen, maar ook door mee te werken aan de openbare provinciale risicokaart en het opstellen van extern veiligheidsbeleid. Ook dient meer directe communicatie over de risico's aan de burger plaats te vinden.

Het bovenstaande resulteert in de volgende acties:

- Bekendmaken van het beleid, zowel intern als extern;
- Taakverdeling schema jaarlijks evalueren en aan hen rapporteren wat na een jaar is bereikt;
- Eens in de vier jaar beleidsplan bekijken en indien nodig aanpassen;
- Structureel toepassen EV-wetgeving en gemeentelijk externe veiligheidsbeleid in alle relevante gemeentelijke producten (o.a. milieuvergunningen en bestemmingsplannen);
- Periodiek controleren van risicorelevante inrichtingen;
- Periodiek controleren van (beperkt) kwetsbare objecten;
- Ontheffingen vaststellen transport gevaarlijke stoffen.

In bijlage 5 is het taakverdeling schema opgenomen waarin de bovengenoemde acties zijn opgenomen.

Bijlage 1

Gehanteerde begrippen en afkortingen

Gehanteerde begrippen en afkortingen

Aanvalsplan

Een aanvalsplan is bedoeld voor de brandweer. Daardoor zijn bij een brand of een ongeval direct de belangrijkste gegevens bij de hand. Een aanvalsplan geeft informatie over de plaats van gevaarlijke stoffen en installaties, over vluchtwegen en toegangen, over brandscheidingen, e.d.. In aanvalsplannen wordt meestal gebruikgemaakt van plattegronden; soms kan worden volstaan met een eenvoudig kaartje (bereikbaarheidskaart). Op grond van de Arboret moeten bepaalde bedrijven zelf ook over een bedrijfsnoodplan beschikken. In sommige gevallen zijn aanvalsplannen en bedrijfsnoodplannen niet voldoende en moet er volgens de Wet Veiligheidsregio's, een rampbestrijdingsplan worden gemaakt.

Beheersbaarheid

De beheersbaarheid van een calamiteit of ramp wordt bepaald door de mogelijkheden van de hulpdiensten en andere betrokken instanties om hun hulpverlenende taken goed uit te voeren. Denk hierbij aan de bereikbaarheid van de locatie, opstel mogelijkheden, aanwezige bluswatervoorziening, de beschikbaarheid en inzetbaarheid van materieel en personele capaciteit.

Bestaande situaties

Een op het tijdstip van inwerkingtreding van het BEVI:

- geldende Wm-vergunning;
- vastgesteld bestemmingsplan of vrijstellingsbesluit op grond waarvan de bouw of vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten is toegelaten;
- aanwezige kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten.

(Zie ook nieuwe situaties)

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor de naleving van bepaalde wetgeving. In de regel is de gemeente of de provincie het bevoegd gezag, maar een waterschap of een ministerie kunnen ook bevoegd gezag zijn. Deze verantwoordelijkheid kan bestaan uit het afgeven van vergunningen, maar ook uit handhaving en het vaststellen van een bestemmingsplan. Dat is zorgen dat de regels worden nageleefd. Beheerders van (water)wegen, concessiehouders van buisleidingen en bedrijven zijn echter op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de veiligheid en het naleven van de regels.

BLEVE

Een BLEVE, uitgesproken als blevvie, is een afkorting voor "boiling liquid expanding vapour explosion" (kokende vloeistof-gasexpansie-explosie). Dit is een soort explosie die kan voorkomen als een houder (tank) met een vloeistof onder druk openscheurt.

BRZO-inrichting

In het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999) staan criteria die aangeven welke bedrijven een risico van zware ongevallen hebben. Dit hangt samen met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Voor deze bedrijven gelden strengere regels dan normaal. Er wordt binnen de groep BRZO-bedrijven nog onderscheid gemaakt tussen een zware en een lichtere categorie. De lichtere categorie wordt ook wel PBZO (preventiebeleid zware ongevallen)-bedrijven genoemd, omdat ze een preventiebeleid moeten hebben en een veiligheidsbeheersysteem (VBS). Voor bedrijven van de zware categorie geldt dit ook, maar deze moeten tevens een risicoanalyse uitvoeren en een veiligheidsrapport (VR) opstellen. Die bedrijven worden daarom ook wel VR(plichtige)-bedrijven genoemd.

Effect

De effecten ten gevolge van:

- explosie: het ontstaan van een drukgolf en/of warmtestraling;
- brand;
- toxisch: gevaar van vergiftiging door giftige gassen of dampen.

Onder effecten verstaan we in dit externe veiligheidsbeleid uitsluitend dodelijke slachtoffers van een ongeval met gevaarlijke stoffen die direct (dus niet na enige tijd) bij het zich voordoen van een calamiteit vallen. Alleen in het kader van de effectbenadering (paragraaf 4.4) is het mogelijk om ook bijvoorbeeld gewonden meer te nemen in de beoordeling van de situatie.

Effectgebied

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. Om te bepalen hoe groot dit gebied is wordt gebruik gemaakt van de alarmeringsgrenswaarde (schade voor mensen). De kans dat een ongeluk gebeurt, is in het effectgebied niet verrekend. Dat is het belangrijkste verschil met risicocontouren.

Explosie

Een explosie of ontploffing geeft een korte maar krachtige drukgolf en een kortdurende, hevige warmtestraling. Dit zijn de belangrijkste veroorzakers van letsel bij mensen in de buurt van een explosie. Ook brokstukken als bijvoorbeeld glasscherven, die door de drukgolf rondvliegen, kunnen levensgevaarlijke verwondingen veroorzaken. Explosies kunnen optreden bij:

- brandbaar gas: bijvoorbeeld aardgas, propaan, butaan of LPG;
- sommige vluchtige vloeistoffen;
- patronen en andere munitie;
- professioneel en consumentenvuurwerk;
- sommige producten, zoals geconcentreerde kunstmest;
- stof van bijvoorbeeld voedingsmiddelen, graan of hout.

Gevaarlijke stoffen

Gevaarlijke stoffen zijn stoffen waarvan het gebruik, het transport of de opslag, risico's met zich meebrengt. Het kan gaan om explosiegevaar, brand, giftigheid of radioactiviteit. De gevaren zijn vaak de keerzijde van nuttige eigenschappen van die stoffen. Het zijn vaak brandstoffen, of grondstoffen voor nuttige producten zoals medicijnen, kunststoffen en kunstmest of hulpstoffen die voor allerlei doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld voor koelen, reinigen of conserveren. Daarnaast kan het ook om afvalstoffen gaan.

Grenswaarde

Grenswaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer. Van een grenswaarde mag niet worden afgeweken.

Groepsrisico (GR)

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is. Anders gezegd geeft het groepsrisico weer wat de kans is op het overlijden van een groep personen ten gevolge van een ongeval bij een bedrijf. Voor het groepsrisico is geen grenswaarde vastgesteld

Inrichting

Het woord inrichting komt onder andere uit de Wet milieubeheer. Het betreft bedrijven die vallen onder een AMvB ex. 8.40 van de Wet milieubeheer of inrichtingen waarvoor een omgevingsvergunning noodzakelijk is.

Invloedsgebied

Gebied waarin volgens bij regeling van de minister vast te stellen regels personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Het invloedsgebied voor het groepsrisico bij bedrijven is het gebied tot de 1% letaliteitsgrens, tenzij er een vastgestelde rekenafstand bestaat, zoals bij LPG-tankstations en transportassen, waar de grens van het invloedsgebied op 150 meter is gesteld. Deze 1%-letaliteitsgrens geeft de afstand aan van de risicovolle inrichting of transportroute tot een punt waarbij een daar aanwezige persoon nog een kans van 1% heeft om te overlijden ten gevolge van een ongeval binnen die inrichting.

Kans op dodelijke slachtoffers

Bij het externe veiligheidsbeleid wordt gesproken over risico's. Hierbij gaat het om de kans dat er een ongeval gebeurt waarbij het effect is dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen. Het gaat hierbij om slachtoffers die direct en binnen 2 à 3 weken overlijden ten gevolge van dat ongeval. Naast het effect dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen, kunnen er ook veel gewonden zijn.

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De effectbenadering is dan ook vooral van belang bij de repressietaak van de hulpverleningsdiensten, want het geeft het gebied aan waarbinnen zij moeten optreden. Over

het algemeen kan het aantal gewonden worden gekoppeld aan het aantal dodelijke slachtoffers, aangezien met het beperken van de kans op dodelijke slachtoffers tevens de kans op gewonden wordt verkleind. Ook de voorbereiding op en de bestrijding van de effecten van een ongeval en de nazorg hebben zowel betrekking op gewonden als op dodelijke slachtoffers.

Zie verder bij plaatsgebonden risico en bij risicocontour.

Kwetsbaar object en beperkt kwetsbaar object

In het BEVI zijn niet limitatieve definities opgenomen van de begrippen beperkt kwetsbaar en kwetsbaar object.

Letaliteit

Onder letaliteit wordt verstaan de "mate van dodelijkheid" van een fenomeen (in het geval van externe veiligheid, een gevaarlijke stof) voor degenen die eraan worden blootgesteld.

Nieuwe situaties

Het betreft situaties ná inwerkingtreding van het BEVI (27 oktober 2004):

- het oprichten van een inrichting;
- het veranderen van een bestaande inrichting waarvoor een milieuvergunning nodig is en waarbij de verandering nadelige gevolgen heeft voor het Plaatsgebonden Risico;
- een bestemmingsplan dat wordt vastgesteld of herzien (inclusief de goedkeuring ervan);
- een vast te stellen wijzigings-, uitwerkings- of vrijstellingsbesluit en de in verband daarmee af te geven verklaring van geen bezwaar;
- besluiten die betrekking hebben op vervangende nieuwbouw en opvulling van gaten binnen aaneengesloten bebouwing in bestaand stedelijk gebied.

(Zie ook bestaande situaties)

Ontruimingsplan

Een ontruimingsplan geeft aan hoe een ontruiming van een gebouw of een terrein moet plaatsvinden. De overheid eist in bepaalde gevallen een ontruimingsplan van bedrijven. Het gaat daarbij uiteraard om de veiligheid van groepen mensen die aanwezig kunnen zijn.

Oriëntatie waarde

Betreft een toetsingswaarde (die het karakter heeft van een oriëntatie waarde), waarvan het bevoegd gezag gemotiveerd mag afwijken. Een oriëntatie waarde heeft in tegenstelling tot een grens- en richtwaarde geen juridische status.

Plaatsgebonden Risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft.

Plasbrandaandachtsgebied (PAG)

Door het transport van brandbare vloeistoffen bestaat het risico op een plasbrand. Het plasbrandaandachtsgebied is het gebied van 30 meter (aan weerszijde en dus een strook van 60 meter breed) parallel aan de transportroutes zoals aangewezen in het Basisnet.

Ramp

Volgens de Wet Veiligheidsregio's is een ramp of zwaar ongeval een gebeurtenis:

1. waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad en
2. waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Rampbestrijdingsplan (RBS)

In een rampbestrijdingsplan legt een gemeente vast welke voorbereidingen zijn getroffen voor de bestrijding van een specifieke ramp of een specifieke soort ramp. De gemeente moet een beleid hebben waarin is bepaald voor welke overige gevallen een rampbestrijdingsplan wordt gemaakt. Het gaat erom dat er een rampbestrijdingsplan komt voor rampen en zware ongevallen waarvan de plaats, de aard en de gevolgen voorzienbaar zijn. Voor

sommige risicosituaties is een rampbestrijdingsplan direct wettelijk verplicht. In een rampbestrijdingsplan moet de afstemming met aangrenzende gemeenten en aangrenzende gebieden in buurlanden zijn gewaarborgd.

Rampenplan

Elke gemeente moet een rampenplan hebben. Het rampenplan somt op wat er in een gemeente voor de rampenbestrijding in het algemeen geregeld moet zijn. Het is het 'masterplan' voor de gemeentelijke rampenbestrijding.

Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS)

Het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) is een centraal landelijk register met gegevens over risicosituaties die in Nederland bestaan rond het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze gegevens worden beheerd door het RIVM en via internet op een risicokaart gepresenteerd. Daarnaast worden deze gegevens gebruikt in plaatselijke risicokaarten die ook andere risicosituaties tonen.

Richtwaarde

Richtwaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico. Van een richtwaarde mag slechts om gemotiveerde redenen worden afgeweken.

Risicobron

De plaatsen waar risico's vandaan (kunnen) komen, worden risicobronnen genoemd. Het betreft hierbij:

- bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden gemaakt, gebruikt of opgeslagen;
- routes en pijpleidingen waarover of -door gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.

Risicocontouren

Een risicocontour geeft aan hoe hoog in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Deze contourlijnen kan men vergelijken met de gewone hoogtelijnen op een kaart: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

Risicokaart

Een risicokaart laat zien waar risicobronnen liggen. Het gaat daarbij om risicobronnen waardoor mensen direct letsel kunnen oplopen. Bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen en andere relevante risico's, zoals overstromingen. In totaal kunnen de risico's van een dertiental verschillende ramptypen op kaart worden getoond. Maar er zijn ook risicokaarten waarop alleen risicosituaties met gevaarlijke stoffen staan.

Route gevaarlijke stoffen

Voor de routing van gevaarlijke stoffen is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen van belang. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen. Gemeenten mogen voor de zogenaamde routeplichtige stoffen gemeentelijke wegen binnen hun grenzen aanwijzen waarover deze gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd (en daarbuiten dus niet). Redenen voor routing zijn bijvoorbeeld kwetsbare situaties, zoals dichte bebouwing, de aanwezigheid van een ziekenhuis of de ligging van een waterwingebied. De gemeente kan vervolgens ook vrijstelling verlenen aan bedrijven als deze hiertoe een verzoek indienen.

Transportroute

Transport van gevaarlijke stoffen vindt vooral plaats over de weg, over het water, per spoor en door buisleidingen.

Veiligheidsrapport (VR)

De meest gevaarlijke bedrijven die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999), moeten een veiligheidsrapport opstellen. In het veiligheidsrapport moet onder andere worden aangetoond dat:

- een preventiebeleid en een veiligheidsbeheerssysteem zijn ingevoerd;
- gevaren zijn geïdentificeerd en doeltreffende maatregelen zijn genomen;
- de installatie en de bedrijfsvoering voldoende veilig en betrouwbaar zijn.

Woongebieden

Gebieden , wijken of stadsdelen met als hoofdfunctie: wonen

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is de mate waarin de aanwezigen (bewoners, werkenden, bezoekers) zich op eigen kracht in veiligheid kunnen brengen. Voorbeelden van aspecten die de zelfredzaamheid beïnvloeden zijn:

- Preventieve voorlichting/communicatie in de richting van bewoners;
- De planning van functies van gebouwen met gebruikers met een hoge dan wel een;
- verminderde zelfredzaamheid;
- Infrastructurele voorzieningen om de gevarenszone te ontvluchten, vluchtrichtingen;
- e.d.;
- Maatregelen voor het alarmeren en informeren van bewoners;
- Mogelijkheden om bouwwerken via maatregelen beter te beveiligen, zoals de ventilatie van af te sluiten ruimte (te controleren/reguleren), beter glas, nooduitgangen, etc.

Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving

Bijlage 2

Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving

Na de vuurwerkramp in Enschede (mei 2000) heeft de overheid haar veiligheidsbeleid bijgesteld. Het *nationale milieubeleidsplan* (NMP-4) dat na deze ramp is opgesteld, voorziet niet alleen in aanscherping en uitwerking van beleid voor inrichtingen, maar ook voor het transport van gevaarlijke stoffen. Doel hiervan is een betere handhaving te garanderen en zo mogelijk te voorzien in een wettelijke grondslag voor het omgaan met risico's bij inrichtingen en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Bij het laatste gaat het om bronmaatregelen en het inrichten van Nederland.

Samenvattend zijn er een aantal wetten en regels van belang als uitgangspunt voor het opstellen van een externe veiligheidsvisie, deze worden in onderstaande tabel gepresenteerd.

Tabel Relevante wet- en regelgeving

Afk.	Naam	Inhoud/ relevantie
Wm	Wet milieubeheer	Op grond van deze wet verstrekt de bevoegde overheid een milieuvergunning aan bedrijven. Bevoegd gezag stelt eisen t.a.v. milieukwaliteit. Een van de milieukwaliteiten is externe veiligheid. Voor de sanering van LPG-tankstations geldt een schadevergoeding, die is gebaseerd op artikel 15.20 van de Wet milieubeheer
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	De Wabo integreert een groot aantal (vergunningen, ontheffingen en meldingen (verder te noemen toestemmingen) tot één omgevingsvergunning. De dienstverlening aan burger en bedrijf zou moeten verbeteren als gevolg van de introductie van één omgevingsvergunning voor de betreffende toestemmingsstelsels; één omgevingsvergunning leidt tot de invoering van één loket, één (digitaal) aanvraagformulier, één bevoegd gezag (één aanspreekpunt), één uniforme en in het algemeen ook kortere procedure, één procedure voor bezwaar en beroep en één handhavend bestuursorgaan.
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening	De Wet ruimtelijke ordening (Wro, voorheen Wet op de Ruimtelijke Ordening, WRO) is een Nederlandse wet die regelt hoe ruimtelijke plannen in Nederland tot stand komen en gewijzigd worden. Zowel het Rijk, de provincies als de gemeente hebben de bevoegdheid om ruimtelijke plannen op te stellen. Hiervan is het bestemmingsplan het belangrijkste instrument, dat ook juridisch bindend is. Hoe de ruimtelijke plannen tot stand komen en gewijzigd worden, is geregeld in de Wet ruimtelijke ordening, die vanaf 1 juli 2008 van kracht is
Wvgs	Wet vervoer gevaarlijke stoffen	Wet in het kader van internationale vervoersvoorschriften (ADR/ADNR/RID). WVGs is een integrale kaderwet voor de routing van gevaarlijke stoffen. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen.
Wvr	Wet veiligheidsregio's	De Wet veiligheidsregio's (Wvr) is een Nederlandse wet die op 1 oktober 2010 in werking is getreden. Deze wet vervangt de Brandweerwet, de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (Wghor) en de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo). De wet bepaalt de taken van het bestuur van een veiligheidsregio en stelt een aantal basiseisen aan de organisatie van de hulpdiensten en de kwaliteit van het personeel en het materieel.
RNVGS	Nota Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen	In de nota is in algemene zin uiteengezet hoe de risicobenadering in de besluitvorming moet worden toegepast. Daarnaast

Afk.	Naam	Inhoud/ relevantie
	(1996)	bevat de nota een norm voor het plaatsgebonden risico en een oriëntatie waarde voor het groepsrisico.
Seveso I/II	EU-richtlijn	Richtlijn van de Europese Unie. De Seveso-richtlijn is genoemd naar het Italiaanse dorpje Seveso waar begin jaren '80 van de 20e eeuw een chemische fabriek op hol sloeg. Dat leidde tot een Europese richtlijn om zware ongevallen met gevaarlijke stoffen te voorkomen. De Seveso-II-richtlijn stelt eisen aan het veiligheidsbeleid van bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken. Doelstelling is het voorkomen en beperken van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
BRZO '99	Besluit Rampen en Zware Ongevallen	Met het inwerkingtreden van het BRZO 1999 heeft Nederland het grootste deel van de Seveso-II-richtlijn in Nationale wetgeving vastgelegd. Dit besluit heeft als doel mens en milieu te beschermen tegen ernstige ongevallen met gevaarlijke stoffen door dergelijke ongevallen zoveel mogelijk te voorkomen en bij ongevallen de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te beperken.
BEVI	Besluit Externe Veiligheid inrichtingen	Het besluit legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het verplicht gemeenten en provincies wettelijk vanaf 1 april 2004 bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen rekening te houden met externe veiligheid. Dit betekent bijvoorbeeld dat woningen op een bepaalde afstand moeten staan van een bedrijf dat werkt met gevaarlijke stoffen.
BEVB	Besluit externe veiligheid buisleidingen	Het BEVB regelt de taken en verantwoordelijkheden van de leidingexploitant en de gemeenten. Het besluit (en bijbehorende regeling) zijn op 1 januari 2011 in werking getreden
REVI	Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen	Regeling met regels voor de afstanden en berekening van het plaatsgebonden- en groepsrisico ter uitvoering van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.
RRGS	Registratiebesluit risicosituaties gevaarlijke stoffen	In het Registratiebesluit worden overheden verplicht om risicosituaties met gevaarlijke stoffen te melden in het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen. In het besluit wordt exact omschreven wat in het RRGs wordt opgenomen.
PGS	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen (2005)	De publicatiereeks Gevaarlijke stoffen (PGS) vervangt de voormalige CPR-richtlijnen. Deze worden veel gebruikt bij vergunningverlening en algemene regels op grond van de Wet milieubeheer (8.40-AMvB's) en bij arbeids-, transport- en brandveiligheid
C-RNVGS	Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke stoffen (2004)	De circulaire beschrijft het rijksbeleid voor veiligheidsbelangen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen.
-	Circulaire Zonering langs Hogedruk, Aardgas-Transportleidingen(1984)	Circulaire waarin VROM veiligheidsafstanden heeft vastgelegd voor transportleidingen waarin aardgas onder hoge druk wordt getransporteerd
-	Circulaire 'K1K2K3 brandbare vloeistoffen'(1991)	In deze circulaire zijn veiligheidsafstanden vastgelegd. K1-vloeistoffen zijn licht ontvlambaar (bijvoorbeeld benzine en spiritus). K2-vloeistoffen zijn ontvlambaar (bijvoorbeeld petroleum, terpentine en thinner). Onder K3-vloeistoffen vallen gas- en dieselolie.

Signaleringskaart en Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief
Bijlage 3

Risicobronnen op de signaleringskaart

Lijnbronnen

1. Route gevaarlijke stoffen
2. Doorgaand treinverkeer
3. Hogedruk gasleidingen (aardgas)

Puntbronnen (inrichtingen)

LPG tankstations voor het wegverkeer

Texaco (tankstation Woolderink), Pastoor Ossestraat
Esso (tankstation Knol) , HR Holstlaan
Shell (tankstation Leus), HR Holstlaan
Avia (tankstation Knol), Bornerbroeksestraat
BP (tankstation bij Kamp), Weezebeeksingel
Total (tankstation Pont), Weezebeeksingel
Avia (tankstation AVIA), Plesmanweg
Total (tankstation Pont) , Vriezenveenseweg
Gulf (tankstation bij Bolk) ,Sluitersveldssingel

Overige inrichtingen met externe veiligheidsaspecten

1. Gasunie, gasdruk regel- en meetstation (aardgas), Stobbenhorst
2. Gasunie, gasdruk regel- en meetstation (aardgas), Tusveld
3. ETNL (opslag gevaarlijke stoffen), Planthofsweg
4. Urenco Nederland (gebruik Uraniumhexafluoride, zeer beperkte uitstraling), Drienemansweg
5. Herikon (opslag gevaarlijke stoffen), Edisonstraat
6. Cirex (opslag 1000l ammoniak), Bornsestraat
7. Preston Palace (opslag chemicalien zwembad), Laan van Preston
8. Rottink zuigerveren (propaanreservoir), Twentepoort West
9. Twenteborg ziekenhuis (zuurstofreservoir), Zeearend
10. Rubro (vuurwerkopslag), Noordbroek
11. A.Hinnen & Zn (opslag gasflessen en propaanreservoir), Plesmanweg
12. Sportpark (opslag chemicaliën zwembad), Sluiskade NZ
13. Gasreducerstation De Pook (aardgas), Sluiskade NZ
14. Sita (opslag gevaarlijke afvalstoffen), Bedrijvenpark Twente
15. Ovako (gebruik chroom VI), Bedrijvenpark Twente
16. Hobur (stalling LPG tankauto's), Bedrijvenpark Twente
17. Moxba (opslag gevaarlijke afvalmetalen), Bedrijvenpark Twente
18. Schmits (opslag gevaarlijke stoffen, Bedrijvenpark Twente
19. Vivochem (opslag gevaarlijke stoffen), XL park

Opmerking: deze lijst is een momentopname en kan steeds veranderen

>>>>>>De signaleringskaart is een digitale kaart die steeds kan en moet kunnen veranderen als er wijzigingen optreden. De kaart zal net als het beleidsstuk op intranet van de gemeente Almelo gepubliceerd worden>>>>>>>

Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid
Bijlage 4

Gemeentelijke taakstelling externe veiligheidsbeleid

Om de gemeentelijke externe veiligheidstaken inzichtelijk te maken is de indeling in incidentele taken en structurele taken aangehouden. Navolgend is aangegeven welke incidentele en structurele taken te onderkennen zijn en of deze al dan niet wettelijk verplicht zijn. Daarnaast kan de specifieke gemeentelijke situatie vragen om extra activiteiten in het uitvoeringsprogramma.

Incidentele externe veiligheidstaken

De volgende incidentele **wettelijke externe veiligheidstaken** kunnen worden onderscheiden:

- Risico-inventarisatie
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het nog vast te stellen registratiebesluit. De inventarisatie is gericht op het vaststellen van de risicosituatie, het actueel houden van het inzicht hierin en het vullen van het risicoregister gevaarlijke stoffen, het RRGs.
- Opstellen signaleringskaart
De signaleringskaart geeft snel een indruk van (potentiële) probleemlocaties op het gebied van externe veiligheid. Op een signaleringskaart staan de risicobronnen, relevante (beperkt) kwetsbare objecten in de buurt van de risicobronnen, eventueel de belangrijke vluchtroutes en opstelplaatsen. (Geprojecteerde) woningbouwgebieden en/of bedrijventerreinen mogen niet ontbreken. De signaleringskaart vormt een hulpmiddel bij het inzichtelijk maken van de risicosituatie van de gemeente.
- Actualisering omgevingsvergunningen
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (artikel 18) om eventuele overschrijdingen van grenswaarden (saneringssituaties) ongedaan te maken.
- Aanpassing bestemmingsplannen
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) artikel 18 om eventuele overschrijdingen van grenswaarden (saneringssituaties) ongedaan te maken voor zover het gaat om geprojecteerde bestemmingen die bij realisatie een saneringssituatie kunnen veroorzaken.

De volgende incidentele **niet-wettelijke externe veiligheidstaken** kunnen worden onderscheiden:

- Opstelling externe veiligheidsbeleid
Extern veiligheidsbeleid bestaat uit een visie met een daaraan gekoppeld uitvoeringsprogramma. In een externe veiligheidsvisie wordt de omgang door de gemeente met de externe veiligheidsproblematiek verwoord.

Componenten zijn een ruimtelijk kaartbeeld met gemeentelijke ontwikkelingsrichtingen, beleidsuitspraken over de mate van risico's die de gemeente (niet) wil lopen en uitspraken over de wijze waarop de gemeente (al dan niet in samenwerking met andere partijen) de risicosituatie in de gemeente wil beheersen (wijze van handhaving, toestand repressie-apparaat, gemeentelijke organisatie, etc.) Het beleid dient uiteindelijk door de gemeenteraad te worden vastgesteld.

- Presentatie EV-beleid (intern en extern)
Beleid kan alleen worden gedragen en uitgevoerd als alle interne en externe betrokkenen zijn geïnformeerd over aanleiding en inhoud (uitgangspunten, ambities, uitvoering).
- Aanpassing handhavingsregime (Milieu, RO, bouw en gebruik)
Op basis van een indeling van het inrichtingenbestand van de gemeente naar relevantie vanuit de externe veiligheidsoptiek zijn eventueel de bezoekfrequenties aan bedrijven aan te passen en/of bedrijfsspecifieke handhavingsplannen aan te passen.
- Opstellen en aanpassen werkinstructies / procedures
Voor die afdelingen die taken uitvoeren in verband met extern veiligheid moet de werkwijze, samenwerking en afstemming helder zijn. EV-taken en informatie-uitwisseling worden vastgelegd in werkinstructies en procedures.

Naast deze bovenvermelde punten kunnen er incidentele activiteiten nodig zijn, die het gevolg zijn van de specifieke situatie dan wel ambities per gemeente. Hieronder valt bijvoorbeeld het proactief aanpassen van bestemmingsplannen om uitvoering te geven aan het EV-beleid en toekomstige knel- en aandachtspunten te voorkomen. Deze acties dienen aan de bovenstaande lijst te worden toegevoegd.

Structurele externe veiligheidstaken

De volgende structurele externe veiligheidstaken zijn aan de orde. De taken worden direct gepresenteerd in de context van de structurele gemeentelijke taken.

- Evalueren en aanpassen uitvoeringsprogramma en beleid
Elk jaar worden de doelstellingen beoordeeld op status en voortgang. Mede op basis daarvan wordt het uitvoeringsprogramma aangepast, met een normaliter wat lagere frequentie dient ook het beleid herzien te worden.
- Actueel houden risico-inventarisatie en signaleringskaart
De risico-inventarisatie en de bijbehorende signaleringskaart dienen actueel te blijven. Hiertoe wordt bij wijzigingen de signaleringskaart direct bijgewerkt. Dit is een continue proces; één persoon verantwoordelijk (optie).
- Communicatie over risico's
Vanuit wettelijke voorschriften en beleidsambities wordt gecommuniceerd met burgers en bedrijven (eventueel alleen in het invloedsgebied) over de aanwezige risico's, de getroffen maatregelen en de acties die van hen worden verwacht bij een calamiteit (hoe worden ze gewaarschuwd, welke actie is nodig vluchten/ schuilen, welke vluchtweg moet worden genomen, etc). Met ander woorden: bieden van een handelingsperspectief en bevorderen zelfredzaamheid.
- Kennisvergaring en kennisoverdracht t.b.v. EV-taken
Structureel werken aan een goed EV-kennisniveau van betrokken afdelingen alsmede elkaar op structurele basis informeren over taakgerichte EV-informatie.

- Toepassen EV-beleid bij RO procedures
In geval van o.a. vrijstellingen, bestemmingsplannen, bouwvergunningen *, etc. toetsen aan uitgangspunten en ambities EV-beleid. Toepassing verantwoordingsplicht groepsrisico. Opnemen EV-paragraaf in bestemmingsplannen.
- Toepassen EV-beleid bij omgevingsvergunningen
In geval van o.a. oprichting-, verander- en revisievergunningen toetsen aan uitgangspunten en ambities EV-beleid. Toepassing verantwoordingsplicht groepsrisico.
- Toepassing EV-beleid in kader rampenbestrijding
Door het opstellen en actueel houden van adequate rampbestrijdingsplannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten en een rampenplan kunnen hulpverleningsdiensten en gemeentelijke diensten zich optimaal voorbereiden op de inzet bij een calamiteit. De bij een calamiteit te verwachten effecten en benodigde inzet kunnen worden bepaald op basis van de uitgangspunten die zijn gehanteerd in het EV-beleidsplan. Uitrustingsniveau repressie dient afdoende te zijn. Ook het verlenen van omgevingsvergunningen is een 'preventief instrument'.
- Controle bij EV-relevante inrichtingen
Er vindt een periodieke (frequenties vaststellen) controle plaats waarbij o.a. wordt gecontroleerd op de uitgangspunten die de EV-contouren bepalen en de mate van naleefgedrag door de inrichting. Indien een beoordeling van het inrichtingenbestand heeft geleid tot een aangepast handavingsregime met betrekking tot EV-relevante inrichtingen, dient dit regime te worden ingevoerd en structureel te worden opgevolgd.
- Controle bij EV-relevante (beperkt) kwetsbare objecten
Er vindt minimaal een periodieke (frequenties vaststellen) controle plaats waarbij wordt gecontroleerd op het feitelijke gebruik van het object en de gevolgen voor de status van het object. Eventuele veranderingen registreren.

Naast deze bovenvermelde punten kunnen er structurele activiteiten nodig zijn, die het gevolg zijn van de specifieke situatie dan wel ambities per gemeente. Deze dienen aan de bovenstaande lijst te worden toegevoerd.

* Controleren in hoeverre een splitsing moet worden aangebracht tussen RO en bouwprocedures (o.a. binnenplanse vrijstellingen)

**Taakverdeling schema
Bijlage 5**

Externe veiligheidstaak	Toelichting	Coördinator/Trekker - Eerste aanspreekpunt ; - Klankbord;	Overige betrokkenen - Historische kennis; - Inhoudelijke kennis; - Collegiale toets; - Enz.	Betrokkenen van Brandweer
Gemeentelijk externe veiligheidsbeleid	Evalueren, aanpassen, toepassen	Marcel Groeneveld Bas Tapper	<i>Eric Stegehuis</i> <i>Hans van Brouwershaven</i>	Laurens Fischer
Actueel houden risico-signaleringskaart en RRG	Continue proces, 1 persoon verantwoordelijk	Marcel Groeneveld	<i>Subteam controle en handhaving</i>	
Communicatie over risico's	Informereren over risicobron en zelfredzaamheid	Bas Tapper Eline van Boxem	<i>Marcel Groeneveld</i>	Veiligheidsregio
Kennisvergaring en kennisoverdracht t.b.v. EV taken	- Wet en regelgeving bijhouden - Cursussen volgen - Collega's op de hoogte houden van EV ontwikkelingen - Enz.	Marcel Groeneveld Bas Tapper	<i>iedereen</i>	Laurens Fischer Marcel Groeneveld
Toepassen externe veiligheid bij RO procedures	- Ruimtelijke onderbouwingen - EV in bestemmingsplannen - Groepsrisicoverantwoordingen - Quickscans	Marcel Groeneveld	<i>Mark Hendriks</i> <i>Bas Tapper</i> <i>RUD</i>	Marcel Groeneveld Laurens Fischer
Externe veiligheid in omgevingsvergunningen	Oprichting-, verander- en revisievergunningen	Marcel Groeneveld RUD	<i>Marcel Groeneveld</i> <i>Bas Tapper</i> <i>Rene Marsman</i> <i>Peter Klooster</i> <i>Hans van Brouwershaven</i>	Gilbert ten Berge

Toepassen externe veiligheid in het kader van rampenbestrijding	Adequate bereikbaarheidskaart/ aanvalsplan risicobedrijven. Beoordelen van de zelfredzaamheid en het voorbereiden van de rampenbestrijding.	brandweer Twente		<i>Marco Valstar</i>
Opstellen collegevoorstellen	Collegevoorstellen externe veiligheid	Marcel Groeneveld	<i>Bas Tapper</i>	Marcel Groeneveld Brandweer Twente
Externe veiligheid in relatie tot transport en aanverwante zaken	Weg, spoor, water en buisleidingen. Beleidskeuzes route gevaarlijke stoffen, ontheffingen enz.	Marcel Groeneveld	<i>Rene Marsman</i> <i>Bas Tapper</i>	Laurens Fischer Marcel Groeneveld

Externe veiligheidstaak	Toelichting	Coördinator/Trekker - Eerste aanspreekpunt - Klankbord;	Overige betrokkenen - Historische kennis - Inhoudelijke kennis - Collegiale toets	Betrokkenen Brandweer
Presentaties externe veiligheid (intern/extern)	EV door presentatie bekend maken	Bas Tapper Marcel Groeneveld		Laurens Fischer
Controle bij EV relevante inrichtingen	Jaarlijkse controle uitgangspunten EV contouren en naleefgedrag	Subteam controle en handhaving	<i>Marcel Groeneveld</i> <i>Hans van Brouwershaven</i>	Gilbert ten Berge
Controle bij EV-relevante (beperkt) kwetsbare objecten	Controle feitelijk gebruik i.v.m. gevolgen voor status	Subteam controle en handhaving	<i>Marcel Groeneveld</i> <i>Hans van Brouwershaven</i>	
Actueel houden ISOR	Continue proces, 1 persoon verantwoordelijkheid	Marcel Groeneveld Brandweer Twente	<i>Brandweer twente</i>	<i>Gilbert ten berge</i>
Opstellen QRA's inrichtingen	Maken QRA met Safeti	Marcel Groeneveld	<i>Derde partij (adviesbureau)</i> <i>RUD</i>	Laurens Fischer
Beoordelen QRA's inrichtingen	Ontvankelijkheidstoets, beoordeling op algemene criteria, inhoudelijk en parameters van inrichtingen (Safeti).	Marcel Groeneveld	<i>Hans van Brouwershaven</i> <i>RUD</i>	Veiligheidsregio
Opstellen van QRA's transport	Maken QRA met RMB II	Marcel Groeneveld	<i>Derde partij (adviesbureau)</i> <i>RUD</i> <i>Veiligheidsregio Twente</i>	Laurens Fischer
Beoordelen QRA's transport	Ontvankelijkheidstoets, beoordeling op algemene criteria, inhoudelijk en parameters van transport (RBM).	Marcel Groeneveld	<i>RUD</i> <i>Veiligheidsregio Twente</i>	Laurens Fischer
Advisering B & W en Raad op gebied van externe veiligheid		Bas Tapper Marcel Groeneveld	<i>iedereen</i>	Laurens Fischer

Specifiek genoemde taken (incidenteel of voor bepaalde tijd)				
Basisnet Spoor		Marcel Groeneveld	<i>Mark hendriks Hans van Brouwershaven Bas Tapper</i>	RUD Laurens Fischer Veiligheidsregio Twente
Saneringsplan (met name LPG)	Oplossen knelpunten PR en uitvoering sanering binnen wettelijke termijnen	Marcel Groeneveld Bas Tapper	<i>Peter Klooster</i>	Laurens Fischer Marcel Groeneveld

Drempelwaardenlijst IPO-VNG
Bijlage 6

	categorie-aanduiding	omschrijving categorie	drempelwaarde	uitzondering	belasting
A	BRU	inrichtingen waarop het Besluit risico's zware omgevings 1999 van toepassing is	algt. meten		
B	PRO	LPD tankwagens als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens	algt. meten		
C	1	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats	het zijnde een inrichting als bedoeld onder A of D	
D	2	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats	het zijnde een inrichting als bedoeld onder A of B	
E	3	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
F	4	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
G	5	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
H	6	huurwerk	≥ 10.000 kg		
I	7	huurwerk	algt. meten		
J	8	aanvoeringsinstallatie	algt. meten		
K	9	vervriesinstallatie	algt. meten		
L	10	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats	het zijnde een inrichting als bedoeld onder A of B	
M	11	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats	het zijnde een inrichting als bedoeld onder A of B	
N	12	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
O	13	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
P	14	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
Q	15	huurwerk	≥ 10.000 kg		
R	16	huurwerk	algt. meten		
S	17	aanvoeringsinstallatie	algt. meten		
T	18	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
U	19	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats		
V	20	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats		
W	21	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
X	22	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
Y	23	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
Z	24	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats		
AA	25	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats		
AB	26	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
AC	27	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
AD	28	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
AE	29	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats		
AF	30	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats		
AG	31	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
AH	32	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
AI	33	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
AJ	34	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats		
AK	35	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats		
AL	36	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
AM	37	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
AN	38	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
AO	39	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats		
AP	40	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats		
AQ	41	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
AR	42	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
AS	43	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
AT	44	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats		
AU	45	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats		
AV	46	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
AW	47	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
AX	48	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
AY	49	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats		
AZ	50	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats		
BA	51	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
BB	52	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
BC	53	vervriesinstallatie	voor zover daar ≥ 10.000 kg vloeibare stoffen per opslagplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPD tankwagens		
BD	54	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 10.000 kg per opslagplaats		
BE	55	opslag vloeibare gaswafels	in een hoeveelheid ≥ 2.000 kg per opslagplaats		
BF	56	aanvoerkanaal of vriesinstallatie	met een hoeveelheid ≥ 200 kg ammoniak per installatie		
BG	57	opvoeringsinstallatie	algt. meten		
BH	58				

Bijlage 7: zoneringen.

Spoorumgeving

Zone 1 (oranje)

Met de komst van het Basisnet spoor en het Besluit transportroutes externe veiligheid wordt een nieuw toetsingselement toegevoegd (het zogenaamde 'plasbrandaandachtsgebied').

De eerste zone 0 - 30 meter hangt samen met het invloedsgebied van brandbare vloeistoffen, en de diverse zones uit het Basisnet (Plasbrandaandachtsgebied, KOV, PR-Max). Zone I, het plasbrandaandachtsgebied, is voornamelijk een restrictieve zone vanuit externe veiligheid. Deze zone komt overeen met het plasbrandaandachtsgebied uit het Basisnet Weg en Spoor. Binnen het plasbrandaandachtsgebied geldt voor realisatie van nieuwe objecten naast de verantwoordingsplicht EV een aanvullende verantwoordingsplicht vanwege de effecten van een plasbrand.

Voor de gemeente Almelo geldt dat er officieel geen plasbrandaandachtsgebied is langs het doorgaand spoor. Dit door het geringe aantal transporten. Toch heeft de gemeente Almelo als doel deze zone mee te nemen in haar externe veiligheid beleid.

Zone 1 (plasbrand, KOV, PR-Max)		0- 30 meter
Maatgevend scenario	• Plasbrand • BLEVE (100% letaal) • Toxische gaswolk	
Functies	• Geen nieuwe bijzonder kwetsbare objecten (= kwetsbare objecten met zeer kwetsbare groepen) • Kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten slechts onder zeer strikte voorwaarden (m.n. t.a.v. hulpverlening en zelfredzaamheid) • Geen objecten met grote hoeveelheden personen	
Inrichting	• Goede verkeerskundige ontsluiting voor hulpdiensten (2 kanten aanrijden)	
Maatregelen bij (beperkt) kwetsbare objecten	• Voldoende bluswatervoorzieningen en opstelplaatsen brandweer • Verschillende aanrijdroutes (keuze route is afhankelijk van windrichting) • Opvang/afvoersloten brandbare vloeistoffen • Minimaal twee vluchtroutes van de risicobron af • Centrale afgrendeling van het circulatiesysteem of andere maatregelen aan nieuwe gebouwen of specifieke bestaande gebouwen die veel mensen huisvesten om de schuilmogelijkheden in geval van een toxisch gas te vergroten. • Bouwtechnische maatregelen aan het gebouw • Naast ruimtelijke/fysieke maatregelen dient er ook voldoende aandacht te zijn voor risicocommunicatie en het voorbereiden/oefenen van bewoners/werknemers op het handelen bij een calamiteit. • In geval van bestaande objecten binnen deze zone: extra aandacht voor goede ontruimings- en evacuatieplannen	
Verantwoording groepsrisico	• Maatwerk noodzakelijk, met in acht neming van bovengenoemd planologisch kader	

Zone 2 (geel)

De zone tussen 30 en 200 meter vanaf het tracé is het zogenaamde BLEVE aandachtsgebied. Dit gebied omvat het 100% letaliteitspercentage (op circa 150 meter); op 200 meter is sprake van een significant lager letaliteitspercentage. Tot 200 meter vanaf de risicobron neemt het percentage

overlevenden toe, waarbij vanaf 200 meter mensen binnenshuis in principe voldoende veilig zijn.

Deze 200 meter staat ook centraal in het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev). Bij ruimtelijke plannen die geheel of deels binnen 200 meter van de transportbron zijn gelegen dient aandacht gegeven te worden aan de verantwoordingsplicht.

Zone 1 (GR aandachtsgebied)	30 meter- 200 meter
Maatgevend scenario	• BLEVE (100% letaal) • Toxische gaswolk
Functies	• Bevorderen: functies met een hoge mate van zelfredzaamheid en/of lage personendichtheid en/of lage kwetsbaarheid (kleinschalige kantoren en voorzieningen, bedrijven) • Beperken/uitsluiten: functies met een laag zelfredzaamheidsniveau, (grote zorgcomplexen, ziekenhuizen, basisscholen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijf)
Inrichting	• Hoogbouw met hoge personendichtheid zo ver mogelijk van de transportroute af projecteren. • Bij verdeling personendichtheid over gebied rekening houden met groepsrisico (van het spoor af verdichten, spreiding objecten met hoge personendichtheid) • Bij indeling panden kwetsbare functies (bijvoorbeeld kantine) zoveel mogelijk van de transportroute af (risicoluwe zijde) situeren. • Minimaal 2 vluchtroutes en aanrijdroutes • De vluchtroutes moeten van het spoor af gericht zijn.
Maatregelen bij (beperkt) kwetsbare objecten	• Voldoende bluswatervoorzieningen en opstelplaatsen brandweer in het ruimtelijkplan • Verschillende aanrijdroutes (keuze route is afhankelijk van windrichting) • Centrale afgrenzing van het circulatiesysteem of andere maatregelen aan nieuwe gebouwen of specifieke bestaande gebouwen die veel mensen huisvesten om de schuilmogelijkheden in geval van een toxisch gas te vergroten. • Naast fysieke maatregelen dient er ook voldoende aandacht te zijn voor risicocommunicatie en het voorbereiden/oefenen van bewoners/werknemers op het handelen bij een calamiteit. • In geval van bestaande bijzonder kwetsbare objecten: extra aandacht voor goede ontruimings- en evacuatieplannen
Verantwoording groepsrisico	• Volledige verantwoording Gr waarbij alle stappen doorlopen worden. Maatwerk noodzakelijk, met in acht neming van bovengenoemd planologisch kader.

Zone 3 (groen)

Bij ruimtelijke plannen die geheel buiten deze 200 meter zijn gelegen hoeft alleen aandacht geschonken te worden aan de beheersbaarheid van een ongeval, niet aan ruimtelijke maatregelen

Buiten 200 meter van een route of tracé hoeven in principe geen beperkingen aan het ruimtegebruik te worden gesteld. De aanwezigen in dit gebied moeten echter wel meegenomen worden in de risicoberekeningen.

Zone 3 (Gr verantwoording)	200 – 310 meter
Maatgevend scenario	• BLEVE (1% letaal) • Toxische gaswolk
Functies	• Geen specifieke eisen
Inrichting	• Bij indeling panden kwetsbare functies (bijvoorbeeld kantine) zoveel mogelijk van de transportroute af (risicoluwe zijde) situeren. • Minimaal 2 vluchtroutes en aanrijdroutes • De vluchtroutes moeten van het spoor af gericht zijn.
Maatregelen bij (beperkt) kwetsbare objecten	• Voldoende bluswatervoorzieningen en opstelplaatsen brandweer in het ruimtelijkplan • Verschillende aanrijdroutes (keuze route is afhankelijk van windrichting) • Bevorderen van centrale afgrendeling van het circulatiesysteem of andere maatregelen aan nieuwe gebouwen of specifieke bestaande gebouwen die veel mensen huisvesten om de schuilmogelijkheden in geval van een toxisch gas te vergroten.
Verantwoording groepsrisico	• Slecht beperkte verantwoording van het groepsrisico (zie standaard GR verantwoording in bijlage 8).

Gasleidingen

100 % letaliteitzone	afhankelijk van druk/diameter leiding
Maatgevend scenario	• Fakkelfbrand
Functies	• Bevorderen: functies met een hoge mate van zelfredzaamheid en/of lage personendichtheid en/of lage kwetsbaarheid (kleinschalige kantoren en voorzieningen, bedrijven) • Beperken van objecten met grote groepen personen • Beperken/uitsluiten: functies met een laag zelfredzaamheidsniveau, (grote zorgcomplexen, ziekenhuizen, basisscholen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijf)
Inrichting	• Bij indeling panden kwetsbare functies (bijvoorbeeld kantine) zoveel mogelijk van de transportroute af (risicoluwe zijde) situeren. • Minimaal 2 vluchtroutes en aanrijdroutes • De vluchtroutes moeten de buisleiding af gericht

	zijn.
Maatregelen bij (beperkt) kwetsbare objecten	• Verschillende aanrijdroutes (keuze route is afhankelijk van windrichting) • Naast fysieke maatregelen dient er ook voldoende aandacht te zijn voor risicocommunicatie en het voorbereiden/oefenen van bewoners/werknemers op het handelen bij een calamiteit.
Verantwoording groepsrisico	• Volledige verantwoording Gr waarbij alle stappen doorlopen worden. Maatwerk noodzakelijk, met in acht neming van bovengenoemd planologisch kader

1% letaliteitzone	afhankelijk van druk/diameter leiding
Maatgevend scenario	• Fakkelfbrand
Functies	• Geen specifieke eisen
Inrichting	• Bij indeling panden kwetsbare functies (bijvoorbeeld kantine) zoveel mogelijk van de transportroute af (risicoluwe zijde) situeren. • Minimaal 2 vluchtroutes en aanrijdroutes • De vluchtroutes moeten van de buisleiding af gericht zijn.
Maatregelen bij (beperkt) kwetsbare objecten	• Verschillende aanrijdroutes (keuze route is afhankelijk van windrichting) •
Verantwoording groepsrisico	• Slechts beperkte verantwoording van het groepsrisico (zie standaard GR verantwoording in bijlage 8).

Bij sommige plannen is op voorhand duidelijk dat het plan geen dusdanig effect zal hebben op het groepsrisico. Voor die gevallen is zal naar een korte standaard verantwoording van het groepsrisico worden verwezen.

Voor onderhavige situatie is gekeken naar de consequenties voor het groepsrisico. Gezien de (beperkte) wijziging die de ruimtelijke ontwikkeling met zich mee brengt in aantallen personen binnen het invloedsgebied en/of het feit dat de ontwikkeling zich op een dermate grote afstand van de risicobron bevindt (dat geen significante invloed op het groepsrisico wordt verwacht), is de gemeente Almelo van mening dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling geen onevenredige risico's voor de omgeving met zich mee brengt.

Hierdoor kan worden volstaan met een beperkte invulling van de verantwoordingsplicht groepsrisico, waarbij aanvullend op bovenstaande alleen wordt ingegaan op de punten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid.

Bijlage 8

Standaard verantwoording van het groepsrisico

Verantwoordingsplicht

Het groepsrisico (GR) kent geen vaste norm, maar een oriëntatie waarde waaraan wordt getoetst. Bij het vaststellen van bestemmingsplannen dient elke (mogelijke) verandering van het groepsrisico verantwoord te worden (de verantwoordingsplicht). Deze verantwoordingsplicht geldt ook als het groepsrisico wijzigt maar wel onder de oriëntatie waarde blijft.

Voor onderhavige situatie is gekeken naar de consequenties voor het groepsrisico.

- Gezien de (beperkte) wijziging die de ruimtelijke ontwikkeling met zich mee brengt in aantallen personen binnen het invloedsgebied van de risicobron en/of:
- het feit dat de ontwikkeling plaatsvindt buiten de 200 meter zone van het doorgaand spoor of de 100 letaliteit afstand van aardgasleidingen,

Is de Gemeente Almelo van mening dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling geen onevenredige risico's voor de omgeving met zich mee brengen.

Hierdoor kan worden volstaan met een beperkte invulling van de verantwoordingsplicht groepsrisico, waarbij aanvullend op bovenstaande informatie alleen ingegaan hoeft te worden op de punten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid.

Bijlage 9

Evaluatie EV beleid verantwoord evenwicht 2007 (excl. Bijlagen)

MEMO

Aan Bas Tapper, Eric Stegehuis, Hennie Loohuis, Gerrit Jansen
Mark Hendriks, Hans van Brouwershaven, Laurens Fischer,
Elbert Jasper, Frits Reefhuis

CC Gerben van der Tang, Quido Harmsen

Betreft **Evaluatie Externe veiligheidsbeleid (verantwoord evenwicht 2007) beleid.**

Datum 15 september 2010

Van M. Groeneveld

Toestel 5623

Inleiding

Deze memo betreft een korte evaluatie van het beleid van de gemeente Almelo met betrekking tot externe veiligheid (verantwoord evenwicht 2007). Nieuwe regelgeving, nieuwe inzichten en een verandering van het risicoprofiel zorgen ervoor dat het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Almelo op bepaalde punten dient te worden herzien. Het herziende beleid moet een goede basis *blijven* voor alle externe veiligheidsvraagstukken en moet afwegingen en besluiten op gebied van externe veiligheid vergemakkelijken.

Wat is externe veiligheid

Externe veiligheid richt zich op het beheersen van risico's bij activiteiten met gevaarlijke stoffen. Het gaat daarbij om de productie, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen (bijv. vuurwerk, LPG en munitie) en het transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen. Dergelijke activiteiten leggen beperkingen op aan de omgeving, doordat veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en bijvoorbeeld woningen nodig zijn. Aan de andere kant is het rijksbeleid er op gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed worden afgestemd.

Kaders van het Rijk

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een grens gesteld moet worden aan de grootte van de risico's, heeft de Rijksoverheid grenswaarden gesteld. Zo zijn met het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het besluit heeft als doel burgers een minimum beschermingsniveau te bieden tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen. Daarnaast stelt het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO-1999) eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland ten aanzien van de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Ten aanzien van transportrisico's zijn de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, de Nota Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS) en de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen verschenen en is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) externe veiligheid transport gevaarlijke stoffen en het besluit externe veiligheid buisleidingen (BEVB) in voorbereiding.

Beleidsvrijheid

Naast het feit dat vanuit de Rijksoverheid risiconormen zijn gesteld, laat de wet- en regelgeving ook ruimte aan de gemeente Almelo om eigen veiligheidsambities te formuleren. In specifieke zin heeft de gemeente Almelo dus de vrijheid om binnen kaders voor de bescherming van groepen burgers eigen beleid vast te stellen.

Van belang is de eerste vraag of naast de wet en regelgeving nog veiligheidsambities gewenst en haalbaar zijn binnen de gemeente Almelo?

Gemeentelijk externe veiligheidbeleid is alleen zinvol als het voldoende actueel is en een zodanige status heeft dat besluitvorming kan worden versneld door naar het beleid te verwijzen. Gelet op de frequente veranderingen van wet- en regelgeving zou het gemeentelijke EV-beleid niet ouder mogen zijn dan 4 jaar. Om er naar te kunnen verwijzen bij alle besluitvorming betreffende wettelijke externe veiligheidstaken moet zowel het college en de gemeenteraad het EV-beleid hebben vastgesteld.

Voordat inhoudelijk het beleid wordt herzien is het goed om het huidige beleid inclusief het uitvoeringsprogramma (zie bijlage) kort te evalueren. Hierbij bevat het uitvoeringsprogramma alle activiteiten/taken die nodig zijn om het externe veiligheidsbeleid in Almelo in te vullen.

Evaluatie externe veiligheidsbeleid (verantwoord evenwicht 2007)

Belangrijk is om inzichtelijk te hebben welke onderdelen van het externe veiligheidsbeleid effectief zijn gebleken en welke onderdelen niet of minder hebben gefunctioneerd. Hieronder worden de belangrijkste positieve en mindere aspecten besproken.

Effectieve aspecten huidige externe veiligheidsbeleid

- *EV beleid als basis voor de adviezen m.b.t. externe veiligheid.*
Het beleid is een goede basis voor alle externe veiligheidsvraagstukken en heeft afwegingen en besluiten op gebied van externe veiligheid vergemakkelijkt waardoor alleen in uitzonderingssituaties (projectbesluiten) een locatiespecifiek besluit moet worden genomen.
- *Gemeente Almelo heeft mede door het EV beleid veel deskundigheid ontwikkeld*
De maatlat Externe Veiligheid is een middel van VROM, IPO en VNG om inzicht te krijgen in de deskundigheid bij gemeenten die minimaal nodig is om de taken van het bevoegd gezag uit te voeren. Deskundigheid bestaat daarin uit kennis, opleiding en ervaring;
Tevens geeft de maatlat inzicht in de borging van de continuïteit van de deskundigheid om de EV-taken uit te voeren en de hiervoor benodigde minimumomvang.
In 2008 heeft bij de gemeente Almelo een nulmeting plaatsgevonden aan deze maatlat Externe Veiligheid. De uitkomst van deze nulmeting is/was voor de gemeente Almelo gunstig. Op een tweetal onderdelen na voldoet de gemeente Almelo volgens de rapportage aan de maatlat externe veiligheid. Daarmee heeft de gemeente Almelo hoog gescoord in vergelijking met alle andere Overijsselse gemeenten.
- *Professionaliseringsslag*
Er is in de gemeente Almelo een verdere professionaliseringsslag gemaakt binnen het taakveld externe veiligheid. Er is begin 2009 een full time adviseur externe veiligheid aangetrokken en een halve fte bestuurlijk juridische adviseur externe veiligheid aangesteld. Daarnaast zijn diverse thema's opgepakt binnen het taakveld externe veiligheid.
- *Knelpunten met betrekking tot externe veiligheid zijn deels opgelost*
Reeds in 2005 is door het college besloten om de doorzet van de Lpg tankstations vast te leggen in de milieuvergunning. Door wijzigende regelgeving rondom LPG tankstations heeft dit vertraging opgelopen, de besluitvorming raakte hierdoor achterhaald. In 2009 is een schema opgesteld waarin de urgentie voor het vastleggen van de doorzet dan wel sanering van de LPG tankstations is onderbouwd. Voor een tweetal Lpg tankstations geldt, mede op basis van het Externe Veiligheidsbeleid, de nadrukkelijke wens om te saneren. Inmiddels is met een van de LPG tankstations overeenstemming bereikt over de gedeeltelijke intrekking van de milieuvergunning. De besluitvorming heeft plaatsgevonden het besluit is onherroepelijk en is verankert in de milieuvergunning.
Met het andere LPG tankstation zijn gesprekken gaande. De verwachting is dat besluitvorming hierover in 2010 kan plaatsvinden.
- *Er is een route gevaarlijke stoffen vastgesteld (weg)*
Binnen het provinciale project 'Transport gevaarlijke stoffen' was één van de subdoelstellingen een provinciaal dekkende routing. Vanuit dit provinciale project heeft de gemeente Almelo een route voor het vervoer van gevaarlijke stoffen vastgesteld, namelijk de A-1, A35 en N-36 met een ontheffingsregime. De

route loopt om de gemeente heen waardoor eventuele knelpunten met betrekking tot externe veiligheid voorkomen worden.

- Tijdens de lobby/discussie omtrent het Basisnet spoor heeft de gemeente Almelo vastgehouden aan het externe veiligheidsbeleid waarin wordt gezegd dat slechts een geringe overschrijding gemotiveerd wordt toegestaan. Tevens is het rangeren met gevulde tankwagons met gevaarlijke stoffen op het spoorwegemplacement sinds 2008 beëindigd;

Minder effectieve aspecten van het huidige externe veiligheidsbeleid

Na een periode van drie jaar is gebleken dat de vastgestelde beleidsvisies ten aanzien van meerdere in de visie behandelde aspecten verduidelijking en/of verdere aanscherping behoeft. Tevens is gebleken dat een deel van het beleid inmiddels is achterhaald door nieuwe regelgeving en beleid. Hieronder volgen enkele praktijk ervaringen waarbij geconstateerd is dat de uitvoering van het externe veiligheid beleid voor verbetering vatbaar is.

- *Ambities spooromgeving*
Bij het opstellen van het externe veiligheidsbeleid van gemeente Almelo is het risicoprofiel inzichtelijk gemaakt. Het uitgangspunt hierin was dat eerst het vertrekpunt helder moest zijn, alvorens een gewenste ambitie te verwoorden. Oftewel: wat zijn de risico's? en hoe gaat gemeente Almelo daar mee om.

Nu is het zo dat het risicoprofiel is veranderd.

Zo is bijvoorbeeld:

- het vervoer van gevaarlijke stoffen over het doorgaand spoor fors toegenomen;
- het rangeren met gevulde tankwagons met gevaarlijke stoffen op het spoorwegemplacement sinds 2008 beëindigd;
- als gevolg van het plaatsen van geluidschermen (geluidreducerende maatregelen) langs het doorgaande spoor - i.v.m. de activiteiten op het spoorwegemplacement - het spoor voor de hulpdiensten minder goed benaderbaar.

Nu het risicoprofiel is "veranderd" is de omschreven ambitie in het externe veiligheidsbeleid (hoe gaat Almelo er mee om) voor deze situatie toe aan een herziening.

Daarnaast ontbreken op het spoorwegemplacement op dit moment maatregelen en voorzieningen voor de hulpdiensten om bij een incident adequaat op te kunnen treden. Voor de risico's op de inrichting (spoorwegemplacement) wordt d.m.v. voorschriften in de (nog te verlenen) Wm-vergunning daarin voorzien.

Rond het doorgaand spoor en de stationsomgeving spelen een aantal externe veiligheidsvraagstukken (onder andere Basisnet spoor) die grote impact kunnen hebben op ruimtelijke ontwikkelingen nabij de spooromgeving. Hiertoe is een projectgroep ingesteld. Het is nu zaak een nieuwe ambitie voor de spooromgeving te formuleren.

- *Gebiedsgerichte ambities*
Op basis van de aard en ligging van de risicobronnen is vanuit het perspectief van externe veiligheid een indeling gemaakt in gebieden (Woongebieden, Stationsgebied, en bedrijventerrein/landelijk gebied). Voor deze gebieden gelden volgens het beleidsplan verschillende ambities. Deze gebieden zijn echter niet duidelijk op de signaleringskaart weergegeven waardoor er discussie is ontstaan bij de beoordeling van externe veiligheid vraagstukken.

Ook zijn de verschillen in gehanteerde gebiedsindelingen (bijvoorbeeld één aanduiding voor bedrijventerrein voor zowel lichte als zware industrie) te grofmazig en daardoor minder geschikt voor maatwerk. Ook de combinatie van kwetsbare functies en industrie functies op één bedrijventerrein geeft over en weer beperkingen in het efficiënt gebruik van (ontwikkelings)ruimte.

- Signaleringskaart

De huidige signaleringskaart is niet actueel, te summier en onvolledig met informatie (o.a. geen invloedsgebieden), waardoor de kaart niet bruikbaar is voor medewerkers. De kaart is tevens onvoldoende bekend bij de medewerkers. Een signaleringskaart moet volledig, juist en actueel zijn om als instrument in de afwegingsfase te kunnen dienen. Een belangrijke randvoorwaarde voor het functioneren van de 'signaleringskaart' is een goed en volledig communicatie- en implementatieproces.

Een goede signaleringskaart behoort de signalering van externe veiligheid bij de medewerkers te verbeteren (wanneer speelt er EV en wat betekent dit). Zij dienen deze kaart in een zeer vroeg stadium te raadplegen (eventueel borgen in werkproces). Een RO medewerker wordt zich dan vroegtijdig bewust van het feit dat een ruimtelijk initiatief binnen een invloedsgebied van een risicobron ligt.

Met de signaleringskaart wordt voor medewerkers dus duidelijk waar risicobronnen zijn gelegen en welke invloedsgebieden zij hebben.

Met een verbeterde signaleringskaart zal meer aandacht worden geschonken aan het beoordelen van de nut en noodzaak van de ontwikkeling en het zoeken naar een alternatieve locaties. Dit zijn tevens de aspecten die bij een verantwoording van het groepsrisico in gemeente Almelo juist vaak onderbelicht zijn. Conform Bevi dient de verantwoording van het groepsrisico bij RO besluiten immers 8 onderdelen te bevatten. Een daarvan is de voor- en nadelen van andere mogelijkheden tot ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico beoordelen.

Inmiddels is al gestart met het actualiseren van de signaleringskaart.

- *Bron- en effectmaatregelen*

Verantwoording van het groepsrisico kan resulteren in het nemen van bron- en/of effectreducerende maatregelen om een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken (het restrisico te kunnen verantwoorden). De maatregelen en/of voorzieningen – en ook de kosten daarvan – behoren tot het ruimtelijke besluit en de afweging van alle aspecten in dat kader. Het is dan ook verdedigbaar dat de kosten van het treffen van extra-maatregelen en/of voorzieningen in het ruimtelijke plan worden meegenomen (grondexploitatieplan), omdat door het treffen van de maatregelen de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt.

- *Risicocommunicatie*

Het onderwerp risicocommunicatie heeft tijdens de implementatie van het huidige EV-beleidsplan onvoldoende aandacht gekregen. Een mogelijk gevolg daarvan is dat verschillende organisatieonderdelen definities en beleidsuitgangspunten ieder met hun eigen achtergrond en vanuit hun eigen vakgebied interpreteren. Zo zijn bijvoorbeeld de definities in het huidige EV-beleid onvoldoende gedetailleerd beschreven en gecommuniceerd. Een voorbeeld daarvan is de term 'invloedsgebied' die bij LPG-tankstations (99% letaal) anders is dan bij bedrijven met toxische stoffen (1% letaal) en weer anders dan in het kader van de rampbestrijding (AGW en VRW voor het alarmeren van de bevolking bij een incident met gevaarlijke stoffen). Daarnaast hebben de vakdisciplines daarbij ook hun eigen beeld.

Kortom: hoe leg ik dit dan aan de burger uit?

- *Kinderdagverblijf binnen invloedsgebied LPG tankstation*
Het voornemen bestond om een kinderdagverblijf te vestigen binnen het invloedsgebied (150 meter) van een LPG tankstation.
Het externe veiligheidsbeleid laat ruimte voor discussie mogelijk. Hierdoor Zaten intern niet alle afdelingen op een lijn zaten m.b.t. de vraag of een dergelijk voornemen verantwoord/acceptabel was.
- *Borgen term "invloedsgebied" in bestemmingsplan veroorzaakt knelpunt.*
Het betrof een risicovolle inrichting die voornemens was zich te vestigen op het XL Businesspark. De inrichting voldeed (onverwacht) echter niet aan een van de vrijstellingseisen uit het bestemmingsplan voor het vestigen van risicovolle inrichtingen op dit terrein. Het betrof hier een vrijstellingseis die de externe veiligheid op het terrein behoorde te borgen.
De vrijstellingseis kwam voort uit het externe veiligheid beleid van de gemeente Almelo dat zegt dat er in nieuwe situaties geen invloedsgebieden over woongebieden mogen vallen.
Achteraf gezien had de vrijstellingseis echter niet op een dergelijke manier geborgd moeten worden in het bestemmingsplan. Het invloedsgebied is immers wel één van de centrale begrippen binnen de externe veiligheid, maar vaak blijkt dat niet altijd duidelijk is wat dit begrip eigenlijk inhoudt en belangrijker nog, waarvoor dit begrip dient.
- *Het uitvoeringsprogramma*
In het uitvoeringsprogramma zijn incidentele en structurele acties, tijdsbesteding (formatieplaatsen) en kosten opgenomen. Daarnaast geeft het programma een globale doorkijk tot en met 2010. Het uitvoeringsprogramma is in bijlage 1 toegevoegd.
Het uitvoeringsprogramma geeft weer welke incidentele en structurele acties zijn gepland en welke inzet en middelen benodigd zijn.
Bepaalde acties zoals het actualiseren van milieuvergunningen en bestemmingsplannen zijn onvoldoende uitgevoerd. Voor de stand van zaken rond de acties van het uitvoeringsprogramma wordt verwezen naar bijlage 1.

Er is ter vervanging van het uitvoeringsprogramma in 2010 een schema opgesteld waarin alle taken op het gebied van externe veiligheid zijn beschreven en daarbij wie voor deze taken verantwoordelijk dan wel het eerste aanspreekpunt zijn. Hiermee wordt de kenbaarheid van de uit te voeren taken binnen de organisatie vergroot, zodat voor een ieder duidelijk is wie betrokken moet worden of eerste aanspreekpunt is voor externe veiligheidstaken.

Uit bovenstaande blijkt dat de aanwezigheid van het huidige gemeentelijk ev-beleid niet de garantie biedt dat externe veiligheid goed wordt meegenomen in alle besluiten die het veiligheidsniveau binnen de gemeente beïnvloeden. De ervaring leert dat realisatie van het gemeentelijke EV-beleid alleen kan worden geborgd als ambities en wettelijke taken onderdeel zijn van de normale gemeentelijke producten. Om dit mogelijk te maken is integrale besluitvorming nodig en dient het aspect borging zeer breed te worden opgevat. Dit betekent dat het bestaande EV-beleid met een eigen programmatische aanpak moet evolueren naar een duidelijk samenhangende set van ambities en doelen die zijn ingebed in structuurvisie, bestemmingsplan, milieubeleidsplan, verkeer- en vervoersplan, opleidingsplan, werkprocessen, etc. Daarbij moet worden aangetekend dat het soms (bijvoorbeeld bij opnemen in structuurvisie) enkele jaren kan duren voor het zover is. Daarom is het raadzaam om toch een sectoraal EV-beleid op te stellen met ambities en doelen waarvan bestuurlijk is vastgelegd dat ze dienen als opmaat voor toekomstige overkoepelende beleidsstukken.

Nu er hierboven een korte evaluatie van het externe veiligheidsbeleid heeft plaatsgevonden, is het zaak te starten met het herzien van het externe veiligheidsbeleid. In bijlage 2 zijn daarom alvast enkele (mogelijke) herzieningspunten weergegeven die indien er voldoende draagvlak voor is, kunnen worden opgenomen in het vernieuwde beleid.